

ISSN 1302-9215

FMR

ANKARA BAROSU
FİKRİ MÜLKİYET VE
REKABET HUKUKU DERGİSİ

Yıl: 25 | Cilt: 26 | Sayı: 2024/1

Yapay Zeka Tarafından Yaratılan Fikir Ürünleri, 5846 Sayılı FSEK Kapsamında Korunabilir mi?

Av. N. Berkay KIRCI

Video Oyunlarında Üçüncü Kişi Markalarının Kullanılmasının Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Işığında Değerlendirmesi

Av. Mine GÜNER

Copycat, Lookalike, İmitasyon Ürünler Marka Hakkı ile Müşterinin Tercih Özgürlüğünü Sağlama Konusundaki İnce Denge; Aldi Davaları

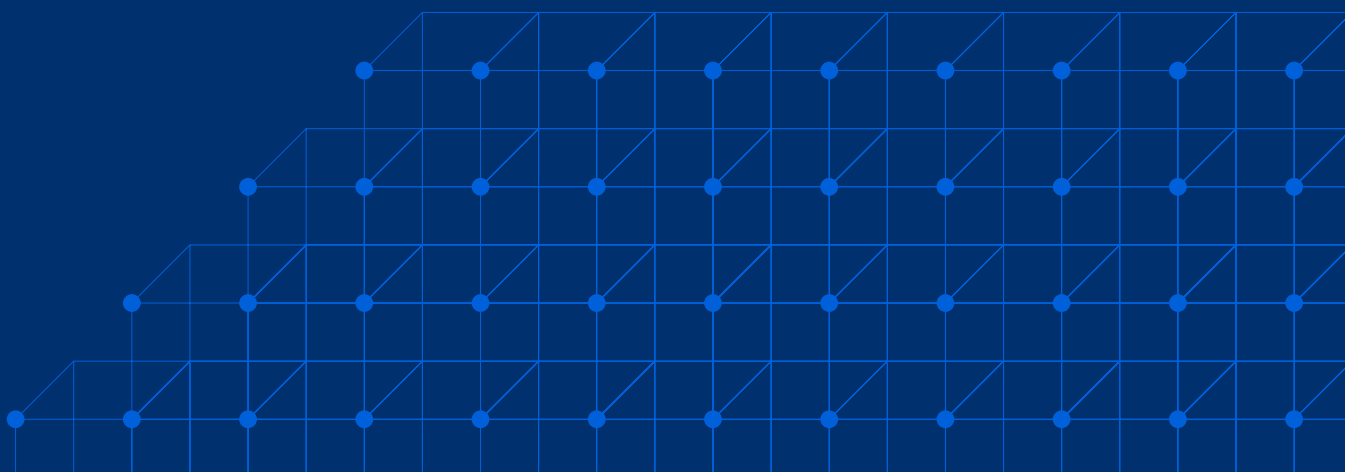
Av. Emre KURT

6769 Sayılı Kanunun Yürürlüğe Girmesinden Sonra Tasarımların Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Korunması

Dr. İsmail FİDAN

Rekabet Kanunu Kapsamında Bilgi İsteme ve Yerinde İnceleme

Av. Nergiz GÜVEN SONGÖR – Av. Oğuzhan SONGÖR

Yıl: 25 • Cilt: 26
Sayı: 2024/1

ISSN 1302-9215

FİTR

ANKARA BAROSU FİKRİ MÜLKİYET VE REKABET HUKUKU DERGİSİ

FMR

FİKRİ MÜLKİYET VE REKABET HUKUKU DERGİSİ

Yıl:25 Cilt:26

Ankara Barosu yayınıdır

FMR

JOURNAL OF INTELLECTUAL PROPERTY AND COMPETITION LAW

Year:25 Volume:26

published by Ankara Bar Association

İletişim Adresi | Contact

Ankara Barosu Başkanlığı
Atatürk Bulvarı No: 40 Adliye Sarayı Kat: 5 Sıhhiye-ANKARA/TÜRKİYE
T 0312 416 72 00 F 0312 416 72 80
www.ankarabarusu.org.tr
fmr@ankarabarusu.org.tr

**Ankara Barosu | Designer of the 100th Anniversary of the
Cumhuriyet'in 100. Yılı Logo Tasarımı | Turkish Republic Logo for the Ankara Bar Association**
Arda ENGİN (Ankara Barosu)

Kapak Tasarımı | Book cover design

Ali Kemal ÇERŞİL (Ankara Barosu)

Dizgi ve Mizanpaj | Typesetting & layout design

Ali Kemal ÇERŞİL (Ankara Barosu)

Basım Tarihi | Printing date

2024

Baskı Adedi | Print run

Baskı ve Cilt | Printing and Bookbinding

Yayının Adı | Publication Name

FMR Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi
© 2024 Ankara Barosu Başkanlığı. Tüm Hakları Saklıdır.
Dergide ileri sürülen görüşler yazarlarına aittir.

ISSN 1302-9215

Yayın Türü ve Şekli | Publication Type

FMR, Fikir ve Sanat Eserleri, Sınai Mülkiyet, Haksız Rekabet ve Rekabet Hukuku ile ilgili makaleler, ulusal ve uluslararası kararlar ve diğer ürünleri sunan, üç ayda bir yayımlanan, yerel süreli dergidir.
FMR is published quarterly during the calendar year and present articles, national and international decisions and other materials in the fields of Copyrights, Industrial Property, Unfair Competition and Antitrust Problems.

Yayın Sahibi Ankara Barosu Başkanlığı adına | Owner on behalf of Ankara Bar Association

Av. Mustafa KÖROĞLU

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü | Managing Editor

Av. Deniz Yağmur GÜNEŞ BAŞER

Koordinatör Yönetim Kurulu Üyesi | Coordinator Board Member

Av. Zeynep TEPEGÖZ

Genel Yayın Yönetmeni | Editor in Chief

Av. Osman Umut KARACA, LL.M.

Yayın Kurulu | Editorial Board

Av. Arb. Osman Umut KARACA, LL.M.

Av. Arb. Başak AKGÜN AKİL, LL.M.

Av. Arb. Burak AKİL

Av. İdil Buse KÖK HAZER

Av. Melis ABACIOĞLU VİSKUŞENKO

Av. Zeynep Çağla ÜSTÜN

Av. Arb. Ezgi Çiğdem YILDIRIM

Av. Alara AÇILMIŞ

Editörler | Editors

Av. Arb. Başak AKGÜN AKİL, LL.M.

Av. Arb. Burak AKİL

FMR
FİKRİ MÜLKİYET VE REKABET HUKUKU
DERGİSİ
YAYIN İLKELERİ

1. Dergiye gönderilen yazılar başka bir yerde yayımlanmamış ya da yayımlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır. Yazılar yayımlanmak üzere kabul edildiği takdirde FMR Dergisi bütün yayın hakkına sahiptir. Ankara Barosu Başkanlığının izni olmadan yazılar başka yerde yayımlanamaz.
2. FMR'nin yazı dili Türkçedir. Yabancı dildeki yazılar da Türkçe çevirileri ile birlikte yayımlanmaktadır. İster Türkçe ister yabancı dilde yazılmış olsun yazıların Türkçe ve İngilizce başlıkları ile, 150 sözcüğü geçmeyen Türkçe ve İngilizce özetlerinin yazının sonuna eklenerek yayıma hazır şekilde gönderilmesi gerekmektedir. Türkçe ve İngilizce anahtar sözcüklerin de eklenmesi yazarın tercihidir.
3. Yazılar "Microsoft Word" programında (.doc) kaydedilmiş (yazı tipi Times New Roman, 12 punto, normal stil) olarak **fmr@ankarabarusu.org.tr** adresine gönderilmelidir. Dipnotların ve internet kaynakları için erişim tarihinin sayfa altında gösterilmesi gerekmektedir.
4. Dergiye gönderilen yazıların yazım bakımından son denetimlerinin yapılmış olduğu, yazarın e-mail ile gönderilen biçimiyle "baskıya" verdiği kabul edilir. Yazı teslim edildikten sonra baskı düzeltmeleri için ayrıca yazara gönderilmeyecektir. Bu nedenle yazım yanlışlarının olağanın dışında bulunması ve biçimsellik ölçülerine uyulmaması, yazının geri çevrilmesi için yeterli görülecektir.
5. Makale yazarına ait iletişim bilgileri (**ad, soyad, ünvan, iletişim adresi, güncel e-posta adresi, cep telefonu**) makalenin son sayfasına nizami bir şekilde eklenmelidir. Makaleyi gönderen yazarın ismini yazmaması/ unutmaması durumunda makalesi yayımlanmayacaktır.
6. Makale yazarı telif ücreti ödenmeyeceğini kabul etmiştir. Yazısı yayımlanan yazarların belirtmiş oldukları adreslerine yazılarının yayımlandığı FMR Dergisinden iki adet ücretsiz gönderilecektir.
7. Dergide çıkan yazılara atıf yapmak isteyenler "FMR" rumuzunu kullanabilirler.

İÇİNDEKİLER

BAŞKAN'IN KÖŞESİ.....	XI
Av. Mustafa KÖROĞLU	
SUNUŞ.....	XIII
Av. Osman Umut KARACA, LL.M.	
YAPAY ZEKA TARAFINDAN YARATILAN FİKİR ÜRÜNLERİ, 5846 SAYILI FSEK KAPSAMINDA KORUNABİLİR Mİ?	1
Av. N. Berkay KIRCI	
VIDEO OYUNLARINDA ÜÇÜNCÜ KİŞİ MARKALARININ KULLANILMASININ TÜRK HUKUKU VE MUKAYESELİ HUKUK IŞIĞINDA DEĞERLENDİRMESİ.....	37
Av. Mine GÜNER	
COPYCAT, LOOKALIKE, İMİTASYON ÜRÜNLER MARKA HAKKI İLE MÜŞTERİNİN TERCİH ÖZGÜRLÜĞÜNÜ SAĞLAMA KONUSUNDAKİ İNCE DENGE; ALDI DAVALARI.....	55
Av. Emre KURT	
6769 SAYILI KANUNUN YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNDEN SONRA TASARIMLARIN FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU KAPSAMINDA KORUNMASI	71
Dr. İsmail FİDAN	
REKABET KANUNU KAPSAMINDA BİLGİ İSTEME VE YERİNDE İNCELEME	89
Av. Nergiz GÜVEN SONGÖR – Av. Oğuzhan SONGÖR	

Yapay Zeka Tarafından Yaratılan Fikir Ürünleri, 5846 Sayılı FSEK Kapsamında Korunabilir mi?

N. Berkay KIRCI*

* Avukat, Ankara Barosu, Marka ve Patent Vekili. (n.berkay@kirci.av.tr)
MSc. ODTÜ – Bilim ve Teknoloji Politikası Çalışmaları (TEKPOL).

YAPAY ZEKA TARAFINDAN YARATILAN FİKİR ÜRÜNLERİ, 5846 SAYILI FSEK KAPSAMINDA KORUNABİLİR Mİ?

ÖZ

Yapay zeka, bu çalışmada genel hatları ile değinilen öğrenme yöntemleri vasıtasıyla kendini sürekli yenileyen, inanılmaz bir gelişim ve değişim içerisinde olan, uygulandığı disipline son derece başarılı ve kısa bir zamanda adapte olabilmeye özelliğe sahip bir bilimdir. Yapay zekanın bu özelliği, yaklaşık 70 sene önce, ‘acaba makineler insan gibi düşünebilir mi?’ sorusu ile başlayan çalışmaların, önceleri sadece matematiksel işlemler yapabilen veya satranç / GO gibi oyunları oynayabilen akıllı bilgisayarlardan, şu an tıpta tanı/teşhis tedavileri yapabilen, hukuk alanına sözleşme hazırlayabilen ve hatta çeşitli uyuşmazlıkları dahi çözüme noktasına gelen bir teknoloji haline gelmesini sağlamıştır. Yapay zeka teknolojileri, günümüzde, o derece yol kat etmiştir ki, artık insandan bağımsız bir şekilde, insana özgü fikir ürünleri dahi yaratılabilmektedir.

Çalışmada, yapay zeka biliminin ortaya çıkışı, tanımı, öğrenme yöntemleri, yapay zeka ve fikri mülkiyet konularının kesiştiği alanlara değinilmesinin ardından, Türkiye’de yürürlükte bulunan 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu koruma şartları ve kapsamı belirlenmekte; sonrasında, halen yürürlükte olan mevcut düzenlemeler, mevzuat ve telif hakkına yön veren temel ilkeler çerçevesinde, çalışmanın temel meselesi olan yapay zeka tarafından meydana getirilen fikri emek ürünlerinin özgün sayılıp sayılmayacağı; bu fikir ürünlerini meydana getiren yapay zeka sistemleri veya bu sistemleri kullanan şahısların eser sahibi olarak addedilip addedilmeyeceği konuları ele alınmakta, ABD Mahkemesi tarafından verilen emsal bir karara atıf yapılarak, meselenin yakın bir gelecekte yeniden değerlendirilmesi gerekebileceği yönündeki öngörülere yer verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Telif Hakkı, Fikri Hak, Fikri Mülkiyet, Özgünlük

CAN ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI)-GENERATED WORKS BE PROTECTED UNDER THE TURKISH COPYRIGHT LAW?

ABSTRACT

The Artificial Intelligence, which constantly renews itself through the learning methods outlined in this study, is a science that is in an incredible development and change and has the ability to adapt to the discipline it is applied to in a very successful and timely manner. This feature of artificial intelligence has enabled the studies that started about 70 years ago with the question “can machines think like humans?” to evolve from smart computers that could only perform mathematical operations or play games such as chess / GO, to a technology that can now perform diagnostic treatments in medicine, prepare contracts in the field of law and even resolve various disputes. Artificial intelligence technologies have advanced to such an extent that they are now able to generate human-specific intellectual products independently of human beings.

The study firstly addresses the emergence of artificial intelligence, its definition, learning methods, and the areas where artificial intelligence and intellectual property intersect. Following these explanations, the protection terms and scope of the Law No. 5846 on Intellectual and Artistic Works in force in Turkey are determined. The main issue of the study, which is whether the intellectual products created by artificial intelligence can be considered original, and whether the artificial intelligence systems that create these intellectual assets or the persons who use these systems can be considered as authors, is then addressed within the framework of the current regulations, legislation and the basic principles guiding copyright. The article refers to a precedent decision rendered by the US Court and predicts that the issue may need to be re-evaluated in the near future.

Keywords: Artificial intelligence, Copyright, Intellectual Property Right, Intellectual Property, Originality, Authenticity

I. GİRİŞ

CNN: ‘Dünyanın önde gelen yazılım firmalarından Microsoft’un kurucusu Bill Gates, yapay zekanın önümüzdeki beş yıl içinde hayatımızı kökten değiştireceği iddiasında bulundu.’^[1]

BBC News: ‘Elon Musk: Yapay zeka, insanlığın yok olmasına sebep olabilir.’^[2]

Associated Press News: ‘Yapay zeka uygulaması ChatGPT’yi geliştiren OpenAI’in Üst Yöneticisi (CEO) Sam Altman, herhangi bir kontrol mekanizması olmadan yapay zeka sistemlerinin topluma sunulmasının büyük tehlikelere yol açacağını belirtti.’^[3]

France 24: ‘Metinleri videoya dönüştüren yeni yapay zeka modeli Sora, ChatGPT yaratıcısı OpenAI tarafından, Şubat 2024 itibariyle tanıtıldı.’^[4]

Bloomberg HT: ‘2024 senesi içerisinde tüm dünya çapında gerçekleşecek seçimlerde yapay zeka üretimi deep fake video ve benzeri diğer üretimlerin kullanılmaması ve bunların önlenmesi konularında dünyanın önde gelen teknoloji şirketleri ortak mutabakat imzaladı.’^[5]

[1] Jordan Valinsky, “Bill Gates explains how AI will change our lives in 5 years.” *CNN* (New York), January 16, 2024, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://edition.cnn.com/2024/01/16/tech/bill-gates-ai-gps-interview/index.html>.

[2] “Elon Musk: Yapay zeka insanlığın yok olmasına yol açabilir.” *BBC News*, 01 Kasım 2023, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://www.bbc.com/turkce/articles/c72d2lxlnpjo>.

[3] Jon Gambrell, “OpenAI CEO warns that ‘societal misalignments’ could make artificial intelligence dangerous.” *Associated Press (APNews)* (Dubai, United Arab Emirates), February 13, 2024, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://apnews.com/article/uae-openai-sam-altman-artificial-intelligence-9593a03830c0ef83fdef76c68bb87118>.

[4] Drew Angerer, “New AI-video tool by maker of ChatGPT worries media creators.” *France24* (Paris), February 16, 2024, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://www.france24.com/en/live-news/20240216-new-ai-video-tool-by-maker-of-chatgpt-worries-media-creators>; Ayrıca bkz. “Sora: Metni videoya dönüştüren yapay zeka teknolojisi.” *BBC News*, 16 Şubat 2024, <https://www.bbc.com/turkce/articles/cn3n9gg8dr3o>.

[5] “Teknoloji devlerinden seçimlerde aldatıcı yapay zeka içerikleriyle mücadele sözü.” *BloombergHT*, 16 Şubat 2024, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://www.bloomberght.com/teknoloji-devlerinden-secimlerde-aldatici-yapay-zeka-icerikleriyle-mucadele-sozu-2347807>.

Euronews: ‘Yapay zeka kontrollü bir ABD askeri drone’u, simülasyon testinde kendi operatörünü ‘öldürdü’. Test, simülasyon olduğu için gerçek hayatta kimse fiziken zarar görmedi.’^[6]

Johan Galtung ve Mari Holmboe Ruge^[7], herhangi bir olayın haber değeri taşıyıp taşımadığı konusunda bazı kıstaslar belirlemiştir. Bu kıstaslar, yıllardır, yeni medya ve gazetecilik alanları başta olmak üzere, ilgili diğer alanlarda, herhangi bir vakıanın haber değeri taşıyıp taşımadığı konusu değerlendirilirken adeta bir turnusol kağıdı görevini görmektedir.

Yukarıda yer verilen yapay zeka konusuna ilişkin haberler, bu kriterler çerçevesinde değerlendirildiğinde, ya daha ilgili çekici olabilmesi adına, dünyaca bilinen kişileri de işaret ederek olumsuzla gönderme yapmış ya da bazıları spekülatif (kurgusal, saptırıcı) haber^[8] şeklinde oluşturulmuştur. Yapay zeka ile ilgili haberlere mesafeli olmak ve yine bu konuda ihtiyatlı bir bakış açısı ve duruşa sahip olmak anlaşılabilir ise de, günümüzde, yapay zekanın bizden uzak bir kavram olduğu, bizimle alakasının bulunmadığını iddia etmek neredeyse mümkün değildir.

Evinizdeki çamaşır makinesini yakın bir tarihte değiştirdiyseniz, yüksek bir ihtimalle, yapay zeka teknolojisi sayesinde, makineye koyduğunuz giysileriniz, yıkama alışkanlıklarınız, yıkama aşamasında kullandığınız programlar analiz edilip harmanlanarak size özel yıkama tercihleri sunulacaktır. Aynı teknoloji, evinizdeki kurutma makinesinde, elektrik süpürgesinde de yer alabilir. Yine, akıllı cep telefonunuzda yer alan çeşitli e-ticaret sitelerine ait uygulamalar üzerinden yaptığınız her tür alışveriş, arama motorundaki araştırmalarınız sonrasında sizleri dahi şaşırtacak derecede isabetli olduğunu

[6] Mustafa Bag, “Yapay zeka kontrollü bir ABD askeri drone’u, simülasyon testinde kendi operatörünü ‘öldürdü.’” *Euronews*, 02 Haziran 2023, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://tr.euronews.com/2023/06/02/yapay-zeka-kontrollu-bir-abd-askeri-droneu-simulasyon-testinde-kendi-operatorunu-oldurdu>.

[7] Johan Galtung and Mari Holmboe Ruge. “The Structure of Foreign News.” *Journal of Peace Research*, (Sage Publications, 1965), 64–91, Erişim: 02 Mayıs 2024, <http://www.jstor.org/stable/423011>.

[8] Örneğin, askeri drone’u kullanarak kendi operatörünü öldürdüğü konusunun işlendiği haberin gerçek olmadığı, haberde yer alan simülasyonun hiç yapılmadığı belirtilmiştir. Dilge Temiz, “Yapay zekanın bir simülasyon esnasında operatörünü öldürdüğü iddiası.” *Teyit*, 02 Haziran 2023, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://teyit.org/analiz/yapay-zekanin-bir-simulasyon-esnasinda-operatorunu-oldurdugu-iddiasi>.

düşündüğünüz önerilerin çoğu; spor yaparken, yürürken veya çalışırken dinlediğiniz şarkı, müzik türlerine benzer dinleme listelerini önünüze çıkararak ve size alternatifler sunan uygulamaların çoğu, çalışmaya konu yapay zeka teknolojisi kullanılarak yapılmaktadır. Sadece bu basit tespitler dahi yapay zeka uygulamalarının aslında o kadar da uzağımızda olmadığı ve günlük hayatımıza adeta nüfuz ettiğinin kanıtıdır...

Bazı yöntem ve tekniklerle, ‘düşünme, akıl yürütme, öğrenme, kavramları ve nesnelere zihinde canlandırabilme, sonuç çıkarma, icat edebilme gibi insana özgü yetenek ve becerileri’^[9] edinmeyi hedefleyen yapay zeka teknolojisi ve bu kapsamda ortaya çıkan sistemler, uygulamalar; pazarlama alanından tutun sağlık sektörüne, bilgisayar alanından tutun hukuk sektörüne kadar geniş bir alana yayılma ve birbirinden tamamen farklı pek çok disiplin ile son derece uyumlu bir şekilde çalışabilme özelliğine sahiptir.

Yapay zeka ne demektir? Ne zaman ve nasıl ortaya çıkmıştır? Yapay zekayı oluşturan temel kavramlar nelerdir? Teknolojinin bu denli akıl almaz biçim ve hızla ilerlediği bir ortamda, yapay zeka tarafından yaratılmış fikir ürünlerinin, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nun mevcut hükümleri kapsamında aradığı özgünlük kriterini karşılaması ve bu anlamda FSEK tarafından korunması mümkün müdür? Türkiye’deki mevcut fikri mülkiyet hukuku rejiminde, yapay zeka ve/veya bu teknolojiyi kullananların, eser sahibi olarak nitelendirilmesi imkanı var mıdır? Yapay zeka çalışmalarına ciddi yatırımlar yapan Amerika’daki mahkeme ve ilgili diğer yetkili kurumların, en azından şu an için, konuya bakış açısı nedir? Mevcut çalışmada, bu sorular, sınai mülkiyet, etik/ahlaki, sosyo-politik ve benzeri boyutlar çalışma dışında tutularak, yürürlükteki kural ve ilkeler ışığında ve genel hatları ile cevaplandırılmaya çalışılacaktır.^[10]

[9] *Türk Dil Kurumu Sözlükleri / Genel Türkçe Sözlük*, s.v. “Zeka”, 20.02.2024, <https://sozluk.gov.tr/>. Formun ÜstüFormun Altı

[10] Yapay zeka teknolojisi ve sistemlerinin günümüz yaşantısına etkileri, en azından çalışmanın kaleme alındığı tarihler itibarıyla, öngörülememekte ve bu durum, bahse konu alanın geleceğine ilişkin ciddi bir merak uyandırmaktadır. Bu belirsizlik, aynı şekilde, bazı kaygıların da ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Sadece bir örnekle somutlaştırmak gerekirse, Avrupa Birliği, yapay zeka sistemlerinin zararlı sonuçları önlemek adına, bu sistemlerin otomasyon yerine insanlar tarafından denetlenmesi; yapay zeka sistemlerinin güvenli, şeffaf, izlenebilir, ayrımcı olmayan ve çevre dostu olmasının sağlanması gibi hedeflerle yapay zekayı düzenlemek istemektedir. Bu çerçevede, 09 Aralık 2023 tarihinde Avrupa Parlamentosu, yapay zekadan kaynaklanan

II. YAPAY ZEKANIN GELİŞİMİ

1950'lerin başında, İkinci Dünya Savaşı sırasında Alman ENIGMA kodunu kırmakla ünlü olan ve sıkça «bilgisayar biliminin babası» olarak anılan Alan Turing^[11], yapay zekanın matematiksel olasılığını keşfeden bir makale^[12] kaleme almıştır. Turing'in bu makalesinin mantıksal çerçevesi, insanların sorunları çözmek ve karar vermek için mevcut bilgilerin yanı sıra akıllarını da kullandığı, makinelerin de aynı şeyi yapabileceği; bu akıllı

risk düzeyine bağlı olarak sağlayıcılar ve kullanıcılar için yükümlülükler getiren *AB Yapay Zeka Yasası (EU AI Act)* konusunda Konsey ile geçici bir anlaşmaya varmıştır. (European Parliament, *The EU AI Act: first regulation on artificial intelligence*, December 19, 2023, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20230601STO93804/eu-ai-act-first-regulation-on-artificial-intelligence>).

Üzerinde anlaşmaya varılan metnin, Avrupa Birliği yasası haline gelmesi için hem Parlamento hem de Konsey tarafından resmen kabul edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, 21 Şubat 2024 tarihinde, Komisyon bünyesinde, özellikle genel amaçlı yapay zeka için Yapay Zeka Yasası'nın uygulanmasını desteklemek hedefiyle, Avrupa Yapay Zeka Ofisi kurulmuştur. (Future of Life Institute (FLI), *EU Artificial Intelligence Act Developments*, March 01, 2024, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://artificialintelligenceact.eu/developments/>).

Bu gelişmeler çerçevesinde ve son olarak, **AB Parlamentosu, 13.03.2024 tarihinde bahse konu yasayı büyük bir çoğunluk oyuyla kabul etmiştir.** (European Parliament, *Artificial Intelligence Act: MEPs adopt landmark law*, March 13, 2024, Erişim: 02 Mayıs 2024, [https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240308IPR19015/artificial-intelligence-act-meps-adopt-landmark-law?xtor=AD-78-\[Social_share_buttons\]-\[linkedin\]-\[en\]-\[news\]-\[pressroom\]-\[artificial-intelligence-act.\]](https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240308IPR19015/artificial-intelligence-act-meps-adopt-landmark-law?xtor=AD-78-[Social_share_buttons]-[linkedin]-[en]-[news]-[pressroom]-[artificial-intelligence-act.])).

Bu noktada, gelişmiş ülkelerde dahi hukuki kapsam, çatı ve statüsü henüz belirsiz olan yapay zeka ve bu sistemler tarafından yaratılan fikri ürünlere ilişkin kaleme alınan bu çalışmada, **tamamen Türkiye'de yürürlükteki mevzuat, mevcut kural ve düzenlemeler çerçevesinde bir değerlendirme yapılmakta olduğu; yapay zeka tarafından yaratılan fikir ürünlerinin korunması konusuna ilişkin geleneksel/muhafazakar, devrimci, modern veya başkaca bir bakış açısı ile yaklaşılmadığı** bilinmelidir.

[11] Alan Turing ile ilgili detaylı bilgiler için bkz. Wikipedia, s.v. "Alan Turing," last modified April 29, 2024, Erişim: 02 Mayıs 2024, https://en.wikipedia.org/wiki/Alan_Turing.

[12] Alan M. Turing, "Computing Machinery and Intelligence." *Mind* LIX, no. 236 (October 1950): 433-60. <https://doi.org/10.1093/mind/LIX.236.433>.

makinenin nasıl inşa edileceği ve zekalarının nasıl test edileceği hususları üzerine odaklanmaktadır.^[13]

Ancak, “yapay zekâ” kavramını popüler hale getiren John McCarthy ve Marvin Lee Minsky olup, bu alanın önde gelen araştırmacılarından olan bu iki bilim insanı, 1956 yılında ABD’de bulunan Dartmouth Koleji bünyesinde düzenledikleri “Yapay Zekâ Yaz Araştırması Projesi”nde bu kavramı tanımlamış ve bağımsız bir araştırma alanı haline getirmişlerdir.^[14]

Önceleri ekseriyetle salt matematiksel hesapların çözümünde kullanılagelen yapay zeka, 21. yüzyıl bakımından bilimsel anlamda önemli bir mesafe kat ederek, nihayetinde insanlarla, yine insan benzeri yöntemlerle iletişim kurup etkileşime geçebilir, insan yaşam tarzını deneyimleyerek çıkarımlarda bulunup belirli olguları öğrenebilir ve öğrendiklerinden yola çıkarak kendi kendini eğitebilir yeteneklere erişmiştir.^[15]

III. YAPAY ZEKA TANIMI

Yaklaşık altmış yıllık genç bir disiplin olan ve matematiksel mantık, istatistik, olasılık, hesaplamalı nörobiyoloji ve bilgisayar bilimi gibi bilimler, teoriler ve teknikleri bir araya getiren yapay zeka bilimi, bir makinenin, insanın bilişsel yeteneklerini taklit etmesini sağlamasını amaçlamaktadır.^[16]

Yapay zeka biliminin uğraş konusu, çalışma alanı, hedef ve amaçlarını yukarıdaki biçimlerde ifade etmek, ‘şimdilik’, mümkün gözüke de kapsamı sürekli genişleyen, her gün devinim ve değişim içerisinde olan bu kavramın net bir tanımını yapmanın en azından bu çalışmanın kapsamını aşacağı düşünülmektedir. Zira, doktrinde, halen dahi, yapay zeka tanımının nasıl,

[13] Rockwell Anyoha, “Can Machines Think? *Special Edition on Artificial Intelligence (blog)*, *Science in the News*, August 28, 2017, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://sitn.hms.harvard.edu/flash/2017/history-artificial-intelligence/>.

[14] Hasan Kadir Yılmaztekin, “Türk Fikri Haklar Hukuku Yapay Zekâ Tarafından Meydana Getirilen Eserleri Korumak İçin Hazır Mı?”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, no. 2, (2020): 1519–1520.

[15] Büşra Kaynak Balta, “Yapay Zekâ Ürünlerinin Hukuki Niteliği ve Fikri Eser Kavramı.” *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 24, sy. 3 (Temmuz 2020): 206. <https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.775498>.

[16] Council of Europe. “*What is AI?*”, February 22, 2024, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/what-is-ai>.

hangi kapsamda olması gerektiği, sınırları ve benzeri hususların ciddi şekilde tartışılmakta olduğu gözlemlenmektedir.^[17]

Durum bu şekilde olmakla birlikte, yapay zeka biliminin gelişmesine önemli katkıları bulunan bilim insanlarının konuya ilişkin izahatlarının önem arz ettiği düşünülmektedir. Bu kapsamda, Yapay Zeka kavramını, *John McCarthy*^[18]: “kendisini biyolojik olarak gözlemlenebilen yöntemlerle sınırlamak zorunda olmaksızın, insan zekasını anlamak için bilgisayarları kullanarak, akıllı makineler, özellikle de akıllı bilgisayar programları yapma bilimi ve mühendisliği”; *Marvin Minsky*^[19]: ‘insanlar tarafından yapıldığında zeka gerektiren şeyleri, makinelere yaptırma bilimi’; *Nils J. Nilsson*^[20]: ‘makinelere zeki hale getirmeye adanmış bir faaliyet’; *Stuart, Russell ve Peter Norvig*^[21]: ‘çevreden algılar alan ve bu çevreyi etkileyen eylemlerde bulunan akıllı ajanların tasarlanması ve inşa edilmesi’; *David Poole, Alan Mackworth ve Randy Goebel*^[22] ise: ‘akıllıca hareket eden hesaplamalı ajanların sentezini ve analizini inceleyen bir alan’ olarak tanımlamıştır.

Benzer şekilde, *Yılmaztekin*^[23], yapay zekanın ne anlama geldiğinin halen tartışmalı bir konu olduğunu kabul ederek, yapay zekayı: “çeşitli hesaplama, matematik, mantık, mekanik ve biyoloji ilkelerine ve araçlarına başvurularak

[17] Yapay Zekanın tanımı konusunda akademik anlamda ciddi çalışma ve tartışmaların devam ettiğini gösterir örnek için bkz. Dagmar Monett, Colin W. P. Lewis, and Kristinn R. Th'orisson, “Introduction to the JAGI Special Issue ‘On Defining Artificial Intelligence’–Commentaries and Author’s Response.” *Journal of Artificial General Intelligence* 11, no. 2 (2020): 1-100. DOI: 10.2478/jagi-2020-0003.

[18] John McCarthy, “What is Artificial Intelligence?”, Stanford University–Computer Science Department, last modified November 12, 2007, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://www-formal.stanford.edu/jmc/whatisai.pdf>.

[19] Michael Aaron Dennis, “Marvin Minsky.” in *Encyclopedia Britannica*, January 20, 2024, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://www.britannica.com/biography/Marvin-Lee-Minsky>.

[20] Nils J. Nilsson, *The Quest for Artificial Intelligence: A History of Ideas and Achievements*. (Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2009), 13.

[21] Stuart Russell and Peter Norvig. *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. (New Jersey, US: Pearson Education Inc., 2003), 54.

[22] David Lynton Poole, Alan K. Mackworth, and Randy Goebel, *Computational Intelligence: A Logical Approach* (Oxford University Press, 1998), 3-6.

[23] Yılmaztekin, “*Türk Fikrî Haklar Hukuku*,” 1520.

disiplinler arası bir çalışmayla tasarlanan bilgisayar işlevselliği”; Gözübüyük^[24]: ‘temel dayanak noktası olarak insan zekasını konu alan ve insan zekasının bir yansıması olan bilişsel faaliyetlerin bilgisayarlar tarafından da yapılı hale gelmesini hedefleyen bir bilim’; Bozkurt / Bak^[25] ve Kara Kılıçarslan^[26]: ‘insanlara özgü problem çözme yeteneğinin, makineler tarafından da gerçekleştirilebildiği, insanların yapabildiklerini taklit edebilen makineler’; Kaynak Balta^[27]: ‘insanın kendi iradesiyle kendisinden daha üstün bir zekaya sahip varlığı meydana getirme uğraşı’; Zorlu^[28]: ‘zeki varlıkların gerçekleştirdikleri işlevleri yapma yeteneğine sahip olan sistemlerde bulunan zekâya verilen genel bir isim’; Özkan^[29]: ‘insan tarafından geliştirilen teknolojik ürünlere, insan davranışlarının öğretilmesi ve zekâ kavramını, öğretilen programlama sayesinde geliştirmesi’; Erdoğan^[30], Yantaç/Falcioglu^[31] ve Karaca^[32]: ‘insanlar tarafından gerçekleştirilen ve zeka gerektiren bilişsel etkinliklerin, yapay sistemlere daha yüksek başarımla nasıl yapılabilirliğini inceleyen bilgisayar biliminin alt dalı’; Aksu^[33]: ‘insana özgü bilişsel etkinliklerin doğrudan evrensel makine mahiyetindeki bilgisayarlara

-
- [24] Barış Gözübüyük, “Yapay Zekanın Meydana Getirdiği Fikri Ürünlere İlişkin 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Kırkkale Hukuk Mecmuası* 1, no. 1 (Nisan 2021): 58.
- [25] Armağan Ebru Bozkurt Yüksel ve diğerleri, “*Futurist Hukuk: Yapay Zeka*”, (İstanbul: Aristo Yayınevi, 2018), 6.
- [26] Seda Kara Kılıçarslan, “Yapay Zekanın Hukuki Statüsü ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, sy. 2 (Temmuz 2019): 365, <https://doi.org/10.33432/ybuhukuk.599224>.
- [27] Balta, “Yapay Zekâ Ürünlerinin Hukuki Niteliği ve Fikri Eser Kavramı,” 208.
- [28] Mustafa Zorlu, ‘Yapay Zekâ ve Telif Hakkı.’ *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, no.142 (2019): 308.
- [29] Aras Özkan, ‘Yapay Zekâ Tarafından Üretilen Fikir ve Sanat Ürünlerinin Korunması.’ *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, no.164 (2023): 212.
- [30] Gökhan Erdoğan, “Yapay Zekâ ve Hukukuna Genel Bir Bakış.” *Adalet Dergisi*, sy. 66 (Mayıs 2021): 123.
- [31] Cavit Yantaç ve Mete Özgür Falcioglu, “Yapay Zeka, İnsan ve Hukuk.” *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, no. 11 (Haziran 2020): 33.
- [32] Uğur Karaca, ‘*Yapay Zekanın Haksız Fiillerinden Doğan Hukuki Sorumluluk*.’ (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2023), 9.
- [33] Mustafa Aksu, ‘*Yapay Zeka ve Hukuk*.’ (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2023), 54-55.

ve/veya bilgisayarların da bir parçasını oluşturduğu yapılara yaptırabilmesi çabası' olarak tanımlamaktadır.

IV. YAPAY ZEKA ÖĞRENME YÖNTEMLERİ

Doktrinde, yapay zekanın, hangi alanla ilgili olduğu, teknolojik zeka gücü, hafıza, tepkiler ve görev tanımlamalarına dayanarak farklı sınıflandırmalara tabi tutulduğu; yine, bu kapsamdaki öğrenme yöntemlerinin de ciddi şekilde farklılaştığı ve çeşitlendirildiği gözlemlenmektedir.^[34]

Yapay zeka bilimi, son derece hızlı şekilde gelişen, değişen ve bu anlamda oldukça dinamik bir yapıya sahiptir. Bu derece derin ve teknik bir konu ile ilgili kavramları, sınırları kesin bir şekilde tespit ederek bazı sınıflandırmalar yapmak, bu çalışmanın sınırlarını aşacaktır. Bu durumun bilincinde olarak, son derece genel hatları ile, yapay zekanın nasıl öğrendiği ve karar verdiği hususlarının anlaşılabilmesi adına, yapay zeka öğrenme yöntemlerini: 'Makine Öğrenimi', 'Derin Öğrenme' ve 'Takviyeli Öğrenme' şeklinde sınıflandırmanın^[35] mümkün olduğu düşünülmektedir.

Makine öğrenme, milyonlarca benzersiz veri noktasından oluşan ve oldukça büyük bir veri setine dayalı olarak akıllı tahminler gerçekleştiren

[34] Yapay zeka türleri ve bu kapsamdaki öğrenme yöntemlerine ilişkin çeşitli sınıflandırmalar için bkz. Somayya Madakam ve diğerleri, "Artificial Intelligence, Machine Learning and Deep Learning (Literature: Review and Metrics)," *Asia-Pacific Journal of Management Research and Innovation* 18, no. 1-2 (2022): 7-23. <https://doi.org/10.1177/2319510X221136682>; bkz. Iqbal H. Sarker, "AI-Based Modeling: Techniques, Applications and Research Issues Towards Automation, Intelligent and Smart Systems." *SN Computer Science* 3, no. 2 (2022): 158. <https://doi.org/10.1007/s42979-022-01043-x>; bkz. Özer Çelik and Serthan Salih Altunaydın, "A Research on Machine Learning Methods and Its Applications." *Journal of Educational Technology & Online Learning* 1, no. 3 (2018): 25-40, Robotik sistemler özelinde yapılan sınıflandırma için ayrıca bkz. Mohsen Soori, Behrooz Arezoo, and Roza Dastres, "Artificial intelligence, machine learning and deep learning in advanced robotics, a review." *Cognitive Robotics* 3 (2023): 54-70, <https://doi.org/10.1016/j.cogr.2023.04.001>; Yapay zeka türleri ile ilgili sınıflandırma için bkz. Hasan Kadir Yılmaztekin, "Yapay Zekânın Eser Sahipliği" (Ankara: Adalet Yayınevi, 2021), 59-60.

[35] Carlos Casado, "AI and Intellectual Property (Pt. 1): Safeguarding Creations in the Digital Age", European Innovation Council and SMEs Executive Agency, October 10, 2023, Erişim: 02 Mayıs 2024, https://intellectual-property-helpdesk.ec.europa.eu/news-events/news/ai-and-intellectual-property-pt-1-safeguarding-creations-digital-age-2023-10-10_en.

geniş bir algoritma yelpazesini ifade eden şemsiye bir terimdir.^[36] Makine öğrenimi, verileri kullanarak gelecekte karşılaşılabilecek bilinmeyenler hakkında tahminlerde bulunan ve iş dünyasındaki risk tahmini gibi, birçok ticari sorunu çözmek için kullanılan 'tahmine dayalı analitik' olarak da tarif edilmektedir.^[37] Bu anlamda, kullanılan algoritmaya bağlı olarak yapay zeka sisteminin ürettiği çıktı, onu oluşturan yazılımcıların ve mühendislerin yüklediği girdilerden ve bilgilerden farklı, onlar tarafından dahi öngörülemeyen çıktılar olabilmektedir.^[38]

İkinci yöntem olan Derin öğrenme ise insan beyninin yapısı ve fonksiyonundan esinlenerek oluşturulan yapay sinir ağlarının kullanılmasına dayanan bir makine öğrenmesi tekniği olarak tanımlanabilir.^[39] Sinir ağının fotoğraflardaki kişileri otomatik olarak tanımladığı ve etiketlediği Facebook'ta yüz tanıma özelliği, bu yöntemin uygulandığı örneklerden bir tanesidir.^[40]

Üçüncü ama aynı derecede önemli olan Takviyeli Öğrenme (Reinforcement Learning), yapay zeka güdümlü bir sistemin (bazen ajan olarak da adlandırılır) eylemlerinden geri bildirim kullanarak deneme yanılma yoluyla öğrenmesine olanak tanıyan bir makine öğrenimi alt kümesidir.^[41] Takviyeli öğrenme problemlerinde, sayısal ödül sinyalini en üst düzeye çıkarmak için ne yapılacağı (durumların eylemlerle nasıl eşleştirileceği) öğrenilmeye çalışılmaktadır.^[42] Öğrenme sisteminin eylemleri, daha sonraki girdileri etkilediği için, temel olarak, kapalı döngü problemleri olarak karşımıza

[36] James A Nichols, Hsien W Herbert Chan and Matthew A B Baker, "Machine learning: applications of artificial intelligence to imaging and diagnosis," *Biophysical reviews* vol. 11,1 (2019): 111. doi:10.1007/s12551-018-0449-9

[37] Sarker, "AI-Based Modeling," 158.

[38] Osman Güçlütürk ve Rifat Cankat, "*Gelişen Teknolojiler ve Hukuk II: Yapay Zeka ile Oluşturulan Ürünlerin Eser Niteliği ve Eser Sahipliği Meselesi*." (İstanbul: On İki Levha, 2021), 198.

[39] Esra Karataş ve Uğur Karaca, "Yapay Zeka Tarafından Meydana Getirilen Fikri Ürünlerin 5846 Sayılı Fikir Ve Sanat Eserleri Kanununa Göre Korunması", *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21.1, (2022): 22.

[40] Casado, "AI and Intellectual Property."

[41] "What is reinforcement learning?", University of York, February 27, 2024, <https://online.york.ac.uk/what-is-reinforcement-learning/>.

[42] Richard S. Sutton and Andrew G. Barto, *Reinforcement learning: An introduction (2nd ed.)*, (London: The MIT Press, 2014, 2015), 2, <https://web.stanford.edu/class/psych209/Readings/SuttonBartoIPRLBook2ndEd.pdf>.

çıkan bu sistemde, birçok makine öğrenimi türünde olduğu gibi, öğrenene hangi eylemleri gerçekleştirmesi gerektiği söylenmemekte, hangi eylemlerin en fazla ödülü verdiğinin, deneyerek keşfedilmesi gerekmektedir.^[43] Takviyeli öğrenme, oyun oynama, robotik ve otonom araç kullanma gibi çeşitli uygulamalarda kullanılabileceği gibi, finans, sağlık hizmetleri ve enerji yönetimi gibi alanlardaki karmaşık sorunları çözmek için de kullanılmaktadır.^[44]

V. YAPAY ZEKA VE FİKRİ MÜLKİYET İLİŞKİSİ

Yapay zeka teknolojileri, günümüzde, o derece yol kat etmiştir ki, üst paragraflarda yer verilen öğrenme yöntemleri vasıtasıyla, artık 'insandan bağımsız^[45] bir şekilde, insana özgü fikir ürünleri'ni dahi yaratır hale gelmiştir. Bir diğer ifadeyle, yapay zeka, Franz Kafka'nın belirttiği ve 'çözülmesi güç bir muamma'^[46] olduğunu iddia ettiği insanın kodlarını çoktan çözmeye başlamış durumdadır...

Sadece bazı örneklerle somutlaştırılacak olursa, yapay zekâ tarafından üretilen ilk sanat eseri olarak tarihe geçen ve eski ustaların eserlerine benzeyen *Edmond de Belamy* isimli hafif bulanık tuval baskı, Ekim 2018 tarihinde, dünyanın en önemli müzayede evlerinden bir tanesi konumundaki Christie's açık artırmasında, 7.000 ile 10.000 dolarlık tahminini bedelinin çok daha ötesinde bir rakama, toplam 432.500 dolara, satılmıştır.^[47] Ammaar Reshi isimli şahıs, yapay zeka destekli sohbet uygulaması ChatGPT ile bir hafta sonu oynarken, arkadaşlarına verebileceği basit bir çocuk kitabı yapma fikrinden hareket ederek, herhangi bir kalem ve kağıt dahi kullanmadan 12 sayfalık bir resimli kitabı ortaya çıkarıp, Amazon isimli e-ticaret sitesinde

[43] Sutton ve Barto, Reinforcement Learning, 2.

[44] Turing, Reinforcement Learning: What It Is, Algorithms, Types and Examples, Turing Knowledge Base, Date of Access: February 28, 2024, <https://www.turing.com/kb/reinforcement-learning-algorithms-types-examples#applications-of-reinforcement-learning>.

[45] Bu cümledeki 'bağımsızlık' kavramından, yapay zekanın otonom bir biçimde fikri ürün yaratması değil; çalışmada değinilen öğrenme yöntemleri ile farklı ve tahmin dahi edilemeyen sonuçlar çıkarabilmesi özelliği anlaşılmalıdır.

[46] Franz Kafka, *Aforizmalar*, Çev. A. Engin, (İstanbul: Can Yayınları, 2014), 15-20.

[47] Allyssia Alleyne, "A sign of things to come? AI-produced artwork sells for \$433K, smashing expectations." *CNN*, October 25, 2018, <https://edition.cnn.com/style/article/obvious-ai-art-christies-auction-smart-creativity/index.html>.

satmaya başlamıştır.^[48] Yine, Jason M. Allen isimli bir şahıs; metni hiper-realistik grafiklere dönüştürmek için “difüzyon” olarak bilinen karmaşık bir süreç kullanan ve yine milyonlarca görüntüyü açık webden alarak, algoritmaları, bu görüntülerdeki desenleri ve ilişkileri tanıyacak şekilde eğitip, aynı tarzda yeni görüntüler üreten bir yapay zeka platformu olan Midjourney aracılığıyla yarattığı “*Théâtre D’opéra Spatial*” isimli çalışması ile dijital sanatçılar için düzenlenen bir yarışmaya katılıp, ödül kazanmıştır.^[49] Bu hikaye ve haberleri çoğaltmak her zaman mümkündür.

Peki acaba, yapay zeka teknolojisi/sistemler tarafından yaratılan bu fikir ürünleri, 5846 Sayılı FSEK kapsamında eser olarak addedilebilir mi? 5846 Sayılı FSEK koruma kapsamı nedir? Bu fikir ürünleri, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nun aradığı anlamda özgün müdür? Yapay zeka veya bu sistemleri kullanan kimselerin eser sahibi olarak addedilmesi mümkün müdür?

Devam eden başlıklarda bu hususlar incelenmeye çalışılacaktır.

VI.5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU KAPSAMINDAKİ KORUMADAN YARARLANMA ŞARTLARI ve KAPSAMI

5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda yer verilen özel düzenlemelerden yararlanılabilmesinin temel koşulu, bu Kanun’da yer verilen nitelikleri içeren ve sahibi tarafından yaratılmış bir eserin varlığıdır.

Yasa, bir ürünün eser sayılması ve bunu yaratan kişinin eser sahiplerine tanınan korumadan yararlanabilmesi için özgünlük (sahibinin hususiyetini taşıma) ve Kanun’da yer verilen eser kategorilerinden birine dahil olma şartlarının kümülatif olarak bir arada yer almasını şart koşmaktadır.^[50] Bu

[48] Nik Popli, “He Used AI to Publish a Children’s Book in a Weekend. Artists Are Not Happy About It.” *TIME*, December 14, 2022, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://time.com/6240569/ai-childrens-book-alice-and-sparkle-artists-unhappy/>. Formun ÜstüFormun Altı

[49] Kevin Roose, “An A.I.-Generated Picture Won an Art Prize. Artists Aren’t Happy.” *The New York Times*, September 02, 2022, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://www.nytimes.com/2022/09/02/technology/ai-artificial-intelligence-artists.html>.

[50] Yargıtay kararlarında, insan düşüncelerinin değil, bunların dış âleme yansıdığı biçimin eser olarak koruma altında olduğu gerekçesinden hareketle, fikrî bir çalışmanın, ancak dış dünyaya aksettirildiği ve üçüncü kişilerin duyularına hitap edecek niteliğe büründüğü takdirde eser niteliğini kazanabileceği hususuna önem

iki ana koşuldan birisinin eksikliği halinde yaratılan ürün bir fikir ve sanat ürünü olsa bile eser sayılmayacak, eser sahipliğinden doğan haklardan yararlanamayacak bir başka ifadeyle, 5846 sayılı yasada öngörülen korumalar gündeme gelmeyecektir.^[51]

5846 Sayılı FSEK'te yer alan eser türleri, sınırlı sayı (*numerus clausus*) yöntemi ile belirlenmiş olup; bunlar, İlim ve Edebiyat Eserleri (md.2), Musiki Eserleri (md.3), Güzel Sanat Eserleri (md.4) ve Sinema Eserleri (md.5)'dir. Eser türlerinde *numerus clausus* ilkesi geçerli iken, bir türe giren (ana eser kategorilerinin altında yer alan) eserlerde bu ilke geçerli değildir.^[52]

Kural olarak, eser niteliğindeki bir fikri ürünün yaratılmasıyla ve bu yaratma eylemi dolayısıyla, öncelikle yaratıcının (eser sahibi) malvarlığı ve şahsiyet çevresine ilişkin hak ve yetkilerin birleşiminden oluşan hukuki bir statü meydana gelmektedir.^[53] Bu yaratma olgusu ile eser sahibi, ortaya çıkardığı eser üzerinde mali ve manevi birtakım haklarla donatılmaktadır. Bu haklar, birbirinden kolayca ayrılamayan, eser sahipliğinden kaynaklanan bir tek mutlak hakkın (telif hakkının) sağladığı çeşitli yetkililerdir.^[54]

5846 Sayılı Kanun'da eser sahibine tanınan mali ve manevi haklar da sınırlı sayı (*numerus clausus*) yöntemi ile belirlenmiştir. Bu kapsamda

verildiği; bu anlamda, 'somut bir varlığa bürünme' koşulunun da ek bir koşul olarak arandığı gözlemlenmektedir. (Örnekler için bkz. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 20.09.2023 tarih, E.2022/11-624; K 2023/849 Sayılı kararı; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 21.6.2023 tarih, E.2021/930; K.2023/639 T. Sayılı kararı; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 22.02.2022 tarih, E.2019/11-24; K.2022/188 sayılı kararı; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 14.10.2021 tarih, E.2017/11-2758; K.2021/1228 sayılı kararı; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 21.10.2020 tarih, E.2017/11-137; K. 2020/806 sayılı kararı; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 24.06.2020 tarih, E.2017/11-134; K.2020/474 Sayılı kararı; Yargıtay 11.Hukuk Dairesi'nin 22.11.2022 tarih, E.2021/7926; K.2022/8166 sayılı kararı ve diğerleri.) Yine, Öğretide, fikri bir emek ürününün eser sayılabilmesi için, yukarıda işaret edilen unsurlara ek bazı kriterlere yer verildiği ayrıca gözlemlenmektedir.

[51] Ahmet M. Kılıçoğlu, "Eser Sayılmayan Fikri Ürünler ve Eserin Adı ve Alametleri Üzerindeki Haklar." *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi* 8, sy. Özel (Haziran 2013): 1586, <https://doi.org/10.19168/jyu.68075>.

[52] Ünal Tekinalp, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, (İstanbul: Arıkan Basım, 2005), 107.

[53] Şafak N. Erel, *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, (Ankara: Yetkin Kitabevi, 2009), 14.

[54] Mustafa Ateş, *Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması*, (Ankara: Şeçkin Yayıncılık, 2003), 93.

eser sahibine tanınan manevi haklar; eserin umuma arz yetkisi (md.14), adın belirtilmesi yetkisi (md.15/1), eserde değişiklik yapılmasını menetme yetkisi (md.16 ve madde 17/2) ve eserin aslına ulaşma ve eseri sergileme hakkı (md.17/1 ve 17/3) şeklindedir. Eser sahibine tanınan mali haklar ise; işleme hakkı (md.21), çoğaltma hakkı (md.22), yayma hakkı (md.23), temsil hakkı (md.24), işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletim hakkı (md.25) şeklinde ifade edilmiştir. Bununla birlikte, 5846 Sayılı Kanun'da mali ve manevi hakları düzenleyen hükümlerinden farklı bir bölümde düzenlenseler de pay ve takip hakkı (md.45), cayma hakkı (md.58) ve vazgeçme hakkı (md.60) da 5846 Sayılı Kanun'un eser sahibine tanıdığı haklardandır.

Genel hatları ile özetlenmeye çalışılan bu hususlar çerçevesinde, 5846 Sayılı FSEK md.1/A'da: 'Kanun'un, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevi ve mali haklarını, bu haklara ilişkin tasarruf esas ve usullerini, yargı yollarını ve yaptırımları ile Kültür Bakanlığının görev, yetki ve sorumluluğunu kapsadığı' belirtilmiştir.

5846 Sayılı FSEK kapsamı bu şekilde belirlendikten sonra, devam eden başlıklar altında yapay zeka tarafından meydana getirilen ürünlerin özgünlüğü ve yapay zeka teknoloji / sistemleri veya bunları çalıştıran kişilerin eser sahibi olarak addedilmesi imkanı olup olmadığı incelenmeye çalışılacaktır.

VII.5846 SAYILI FİKİR ve SANAT ESERLERİ KANUNU'NUN MEVCUT HÜKÜMLERİ KAPSAMINDA, YAPAY ZEKA TARAFINDAN ÜRETİLEN FİKRİ ÜRÜNLER ÖZGÜN MÜDÜR?

A. GENEL OLARAK ÖZGÜNLÜK KAVRAMI

Türk Dil Kurumu, Genel Türkçe Sözlüğü'ne göre, özgünlük: "Özgün olma durumu; orijinalite, orijinallik."^[55] olarak tanımlanmaktadır.

[55] *Türk Dil Kurumu Sözlükleri / Genel Türkçe Sözlük*, s.v. "Özgünlük", erişim tarihi: 28.02.2024, <https://sozluk.gov.tr/>.

Özgünlük kavramı, aslında, bizlere çok uzak bir kavram değildir. Dilimizde yer alan ve sıklıkla kullandığımız ‘Beş parmağın beşi bir olmaz.’^[56]; ‘Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır.’^[57] şeklindeki atasözleri, özgünlük kavramına atıf yapmaktadır. Klasik Türk müziğinde Bayati makamında bir şarkı olan, bestesi Fehmi Tokay’a, güftesi ise Rüştü Sarıdağ’a ait ve Müzeyyen Senar isimli ünlü Türk Sanat Müziği sanatçısı tarafından icra edilmiş ve adeta kendisi ile özdeşleşmiş ‘Benzemez Kimse Sana’^[58] isimli eser de özgünlük kavramına yapılan göndermelerden bir diğeri olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine, ünlü Fransız sanatçı Ben Vautier’e^[59] ait: “art is only a question of signature and date”^[60] isimli serigrafi eserinde yer alan ‘signature/imza’ ibaresi de doğrudan özgünlük kavramına atıf yapmaktadır. Bu açıklamalar ışığında değerlendirildiğinde, özgünlük kavramının, daha çok farklı olma durumu ile ilişkilendirildiği ileri sürülebilir.

Peki acaba, 5846 Sayılı FSEK kapsamında özgünlük ile kastedilen nedir? Alt başlıkta bu sorunun yanıtı aranmaya çalışılacaktır.

B. 5846 FSEK KAPSAMINDA ÖZGÜNLÜK KAVRAMI

Türkiye’nin de taraf olduğu Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesi’nde, özgünlük kavramı kullanılarak eser, türleri, koruma kapsamı ve benzeri kavramlara ilişkin çeşitli düzenlemeler yapılmış ise de bu metinde özgünlük kavramına ilişkin net bir tanıma yer verilmemiştir. Dünya Ticaret Örgütü’nün kurucu anlaşmasına ek olarak kabul edilen

[56] *Türk Dil Kurumu Sözlükleri / Genel Türkçe Sözlük*, s.v. “Beş parmağın beşi bir olmaz.”, erişim tarihi: 28.02.2024, <https://sozluk.gov.tr/>.

[57] *Türk Dil Kurumu Sözlükleri / Genel Türkçe Sözlük*, s.v. “Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır.”, erişim tarihi: 28.02.2024, <https://sozluk.gov.tr/>.

[58] *Wikipedia*, s.v. “Benzemez Kimse Sana.”, last modified: February 14, 2024, https://tr.wikipedia.org/wiki/Benzemez_Kimse_Sana#:~:text=Benzemez%20Kimse%20Sana%2C%20Bayati%20makam%C4%B1nda,Senar%20ile%20%C3%B6zde%C5%9Fle%C5%9Fmi%C5%9F%20bir%20eserdir.

[59] *Wikipedia*, s.v. “Ben Vautier,” last modified: February 12, 2024, https://en.wikipedia.org/wiki/Ben_Vautier.

[60] Ben Vautier, “art is only a question of signature and date,” 1972, lithography and serigraph on paper, Collection of The Pontus Hultén Collection, accessed: February 28, 2024, <https://sis.modernamuseet.se/objects/63667/art-is-only-a-question-of-signature-and-date-galerie-gunthe>.

TRIPS (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights) Anlaşması'nın 9.maddesinin 2.fıkrası ve yine WIPO Telif Hakları Anlaşması'nın (WCT) 2.maddesinde: 'Telif hakkı korunmasının; fikirleri, usulleri, işletme yöntemlerini veya buna benzer matematik kavramları değil; ifadeleri kapsayacağı' belirtilerek özgünlük kavramından ne anlaşılacağı dolaylı da olsa ifade edilmiştir.

5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda özgünlük kavramının karşılığını bulduğu öncelikli kısım, eser tanımının yapıldığı 1/B maddesinin a bendidir. Buradaki tanımlamaya göre eser: '**Sahibinin hususiyetini taşıyan** ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsullerini' ifade etmektedir.

Maddedeki tanımlamadan yola çıkarak, öğretide, özgünlük kavramına ilişkin pek çok yorum ve açıklamanın yapıldığı gözlemlenebilmektedir. Bu anlamda, Kılıçoğlu^[61], özgünlük konusu ile ilgili olarak: 'esere eser olma niteliğini veren unsurun, sahibinin hususiyetini taşıma özelliği olduğunu belirttikten sonra; bilineni tekrar eden, herkesçe yaratılması mümkün ve fikri bir çabanın sonucu olmayan yaratımların eser olmadığı'nı ifade ederek, bu kavramın sınırlarını isabetli bir şekilde belirlemiştir. Hirsch^[62]: "bir düşünce ürünü herkes tarafından vücuda getirilebilecek nitelikte ise bir özellikten söz edilemeyeceğinden, bu gibi ürünlerin korunmasında toplumun herhangi bir yararının bulunmayacağını" belirterek, 5846 Sayılı FSEK kapsamındaki korumanın çerçevesini de çizmeye özen göstermiştir. Tekinalp^[63]: 'her eser türünün kendisine özgü özellikleri bulunduğu için tüm eser grupları için uygulanabilecek tek bir ölçüt verilmesinin mümkün olmadığını belirttikten sonra, hususiyetin, geniş anlamda kendisini anlatım / üslupta gösterdiği' hususunu dile getirmiştir. Erel^[64] bir eserin sahibinin özelliğini taşıyor sayılması için: 'bağımsız bir fikri çalışma ürünü olması ve böylece sahibinin yaratıcı gücünün özelliğini yansıtabilmesi gerektiğini' iddia

[61] Ahmet M. Kılıçoğlu, *Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar*, (Ankara: Turhan Kitabevi, 2018), 120-121.

[62] Ernst Hirsch, *Fikrî ve Sınai Haklar* (Ankara: Ar Basımevi, 1948), 131.; Benzer yaklaşım için ayrıca bkz. Nuşin Ayiter. *Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri (En Son Değişiklikler)* (Ankara: Sevinç Matbaası, 1981), 44.

[63] Tekinalp, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, s. 98-100.

[64] Erel, *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, s. 33.

etmektedir. *Arslanlı*^[65] ise: ‘gaspa veya intihale varmamak kaydıyla, toplumun kültür mirasından bir istifadenin söz konusu olabileceğini belirttiikten sonra, hususiyetin varlığı için eser sahibine atfedilebilecek az çok bağımsız bir fikri emeğin varlığının gerekli olduğu’nu ifade etmektedir. *Suluk, Karasu ve Nal*^[66]: ‘fikri bir üründe hususiyet aranırken; anlatım, üslup ve nispeten bağımsızlığın yanında, fikri ürünü yaratanın serbest biçimlendirme alanının, genelin üstünde bir özelliğin ve amaca uygun olanın üstünde bir özelliğin varlığı’ gibi kıstasların da aranması gerektiğini belirterek özgünlüğe ilişkin kendi kriterlerini belirlemiştir. *Aksu*^[67] hususiyeti: ‘yaratıcı faaliyette bulunan kişinin, kendi deneyimlerini, bilgisini, özelliklerini, bu ürüne yansıtması; eserin kişisel olması’ olarak nitelemektedir. *Gökyayla*^[68], hususiyetten bahsedebilmek için: ‘eserin bağımsız bir fikri çalışma ürünü olması ve sahibinin zeka, bilgi, çalışma ve yaratıcılığını yansıtmasının gerektiği’ni ifade etmiştir. *Bozgeyik*^[69], eserde özgünlük kavramını: ‘eser sahibinin, eserine kendi fikir, düşünce, duygu ve his dünyasından ve fikri temele dayanan yeteneklerinden kattığı özellikler’ olarak tanımlamıştır. *Akgün*^[70]: ‘kanunun saydığı türde bir eseri meydana getirebilmenin en önemli koşulunun hususiyet kavramından geçtiği, sıradanın değil, ancak ve ancak fikri biricikliğin korunabileceği’ni belirterek özgünlük kavramını açıklamıştır. *Suluk ve Orhan*^[71] ise: ‘bir eserin sahibinin hususiyetini taşıyabilmesi için, o eserin, sahibinin fikri bir çabası sonucu meydana gelmiş ve sahibinin hususiyetini yansıtacak düzeyde

[65] Halil Arslanlı, *Fikri Hukuk Dersleri II: Fikir ve Sanat Eserleri*. (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1954), 6.

[66] Cahit Suluk, Rauf Karasu ve Temel Nal, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022), 42-43.

[67] Mustafa Aksu, “Bilgisayar Programlarının Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Çerçevesinde Korunması”, in Ayşe Kübra Altıparmak (editör), *Fikri ve Sınai Haklar Sempozyumu-Eskişehir, 12 Nisan 2019*, (Ankara: Yetkin, 2020), 36-37.

[68] Emre Gökyayla, *Telif Hakkı ve Telif Hakkının Devri Sözleşmesi* (Ankara: Yetkin Yayınları, Mayıs 2001), 70.

[69] Hayri Bozgeyik, “Fikir ve sanat eserlerinde hususiyet”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 25, no.3 (2009): 170.

[70] Başak Akgün Akil, “Telif Hukuku’nda İntihal Kavramı, Anonim Kullanımlar ve Tüm Bunların Karşısında Eser Sahiplerinin Fikri İmzası: ‘Üslup’.” *FMR Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi* 21, no. 1 (2019): 60.

[71] Cahit Suluk ve Ali Orhan; *Uygulamalı Fikri Mülkiyet Hukuku II: Genel Esaslar Fikir ve Sanat Eserleri*, (İstanbul: Arıkan Basım Yayın, 2005), 141.

şekillenmiş olması gerektiğini' belirtmektedir. Bir *Yargıtay kararı*^[72]nda, özgünlük kavramı: 'sahibinin hususiyetini yansıtmaya yani orijinallik unsuru; o eser, bir başkası tarafından meydana getirilseydi, aynı şekilde ve özellikte yapılmayacak olmasında gizlidir' şeklinde tanımlanarak, bu kavram oldukça güzel bir biçimde ifade edilmiştir.

Dikkat edilecek olursa, aynı kavram, farklı unsurlara ağırlık verilerek, farklı bakış açıları ile ve farklı şekillerde ifade edilmektedir. Sadece bu durum dahi özgünlüğün ne demek olduğunu güzel bir örneğidir...

Tüm bu açıklamaları göz önünde bulundurarak, 5846 Sayılı FSEK anlamında sahibinin hususiyetini taşıma kavramını: "eser sahibinin kendi bilgi birikimi, alt yapısı, tecrübeleri ile şekillenen farklı ifade tarzı/imzasını; yaratıcı faaliyeti ile ortaya çıkardığı ve herkesin bir anda aklına gelemeyecek fikri emek ürününe aksettirmesi" olarak ifade etmek mümkündür.

Gerek Kanun'un lafzı ve gerekse öğretide yer verilen görüşler kapsamında bir inceleme yapıldığında, herhangi bir fikri yaratımın eser olarak addedilebilmesi ve 5846 Sayılı FSEK tarafından sağlanan ayrıksı korumadan yararlanabilmesinin temel koşulunun 'özgünlük' kavramına bağlı olduğu gözlemlenebilecektir. Bu anlamda, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda ifadesini bulan özgünlük kavramının, bu Kanun'daki ayrıksı korumanın kapısını açan bir anahtar^[73] işlevi gördüğü ortadadır. Dolayısıyla, yürürlükteki hükümler ve fikri mülkiyet rejimine yön veren ilkeler kapsamında, yapay zeka teknoloji / sistemleri tarafından ister tamamen ister kısmen meydana getirilmiş fikir ürünlerinin, sahibinin hususiyetini ve bu anlamda eser sahibinin imzasını taşıdığı; insanın yaratıcı bir faaliyeti neticesinde gerçekleştirildiğini iddia etmenin mümkün olmadığı düşünülmektedir.

VIII. YAPAY ZEKA SİSTEMLERİ VEYA BUNLARI İSTİHDAM EDEN / KULLANANLAR, 5846 SAYILI KAPSAMINDA, ESER SAHİBİ KABUL EDİLEBİLİR Mİ?

5846 Sayılı FSEK md.1/B'nin b bendinde eser sahibi: eseri meydana getiren kişi olarak tanımlanmaktadır. Kanun'un 8.maddesinin birinci fıkrasında: bir eserin sahibinin, onu meydana getiren olduğu hususu tekrar edilmiştir. Kanun'un 9.maddesi ve 10.maddesinde; eser sahiplerinin birden

[72] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E.2020/8509; K.2022/3996, 24.05.2022.

[73] ...veya duvar örmeye ve bu sayede tuğlaların bir arada durmasını sağlayan bir harç...

fazla olabileceği belirtilerek, birden fazla eser sahipliği türlerine göre farklı düzenlemelere yer verildikten sonra, 11. ve 12. maddelerde eser sahipliğine ilişkin karineler düzenlenmiştir.

Yargıtay^[74] kararları tetkik edildiğinde, eser sahipliği ile ilgili aşağıdaki prensiplerin halen geçerliliğini koruduğu gözlemlenmektedir:

- Fikri ürün olan bir eserin sahibi, maddi bir fiiliyle o eseri meydana getiren kişi veya kişilerdir.
- Eser sahibi, yaratma faaliyetinin gerçekleşmesi ile eser üzerindeki tüm hakları da iktisap eder.
- Eseri meydana getirmek maddi bir fiil olduğundan, fiil ehliyeti olmayanlar bile bir eser meydana getirerek o eserin sahibi olabilirler. Diğer bir ifade ile, 5846 Sayılı FSEK kapsamında eser sahibi olabilmek için, herhangi bir eğitim veya yeterlilik şartına gerek bulunmadığı gibi, herhangi bir kuruma bağlı çalışmak da eser sahibi olmaya engel olmaz.
- Telif hakkına sahip olabilmek için, sadece eserin meydana getirilmesi yeterli olup; eserin herhangi bir sicile tesciline veya herhangi bir makama tevdiine gerek yoktur.
- Kanunla kabul edilmiş temel prensip: ‘gerçek hak sahipliği’dir.

Öğretide de eser sahipliği konusunda, Yargıtay kararlarında belirtilen hususlara paralel değerlendirmelerin yapıldığı gözlemlenmektedir. Bu anlamda, *Kılıçoğlu*:^[75] “eseri yaratanın, ona hususiyetini veren kişi ve eserin de şahsen yaratılan zihinsel ürün olduğunu belirterek, eser sahibinin sadece

[74] Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 21.06.2023 tarih; E.2021/930; K.2023/639 sayılı kararı; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 21.12.2022 tarih, E.2021/5708; K.2022/9316 sayılı kararı; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 24.10.2022 tarih, E. 2021/3351; K. 2022/7326 sayılı kararı; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 19.11.2020 tarih, E.2019/1137; K.2020/5228 sayılı kararı; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 14.10.2020 tarih, E.2019/1017; K.2020/4126 sayılı kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 28.03.2019 tarih, E.2017/3587; K.2019/2414 sayılı kararı; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 24.06.2020 tarih, E.2017/11-134; K.2020/474 Sayılı kararı ve diğer kararlar.

[75] Kılıçoğlu, *Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar*, 202.

gerçek kişiler yani insanlar olabileceği”; *Tekinalp*:^[76] “sahibinin hususiyetini taşıması koşulunun doğal sonucu olarak, eser sahibinin onu meydana getiren kişi olarak kabul edilmesi gerektiği; tüzel kişilerin fikri faaliyetleri olmadığı için fikri ürün vermelerinin de mümkün olmadığı”; *Ateş*:^[77] “eser sahibinin, eseri kendi maddi fiiliyle bizatihi meydana getiren gerçek kişi olduğu; bir kimsenin eser sahibi olabilmesi için, eser sayılan ürünün o kişi tarafından bizatihi meydana getirilmiş olmasının gerektiği; bir eserin meydana getirilmesinde yaratıcı çabası bulunmayan kimsenin eser sahibi sayılmasının mümkün olmadığı, bu nedenle de, bir başkasının emir ve talimatıyla yahut siparişi üzerine yapılan eserin sahibinin dahi, o eseri bizatihi kendi maddi fiil ve entellektüel mesaisiyle meydana getiren kişi olduğu”; *Beşiroğlu*:^[78] “bir tüzel kişinin eser oluşturmasına olanak bulunmadığı, eserlerin gerçek kişilerin düşünce ürünü olduğu” hususlarını dile getirmektedir. *Suluk, Karasu ve Nal*^[79] da konuya ilişkin olarak oldukça benzer görüşleri ileri sürerek, yaratma gerçeği ilkesi gereği, md.18/2, md.10/4 ve benzeri diğer hükümler kapsamında değerlendirildiğinde, çalışanların da meydana getirdikleri eserlerin sahibi oldukları, tüzel kişilerin eser sahibi olmayacağı yönünde görüş bildirmektedir.^[80]

Tüm bu anlatılmaya çalışılan hususlar ve yürürlükteki mevzuat kapsamında bir değerlendirme yapıldığında, Türkiye’deki fikri mülkiyet rejiminde kabul gören ve 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda ifadesini bulan *yaratma / meydana getirme / gerçek hak sahipliği ilkesi* halen geçerliliğini sürdürmektedir. Bu ilke çerçevesinde tüzel kişilerin dahi eser sahibi sıfatına

[76] Tekinalp, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 134. Benzer görüşler için ayrıca bkz. Erel, *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, 69.; Levent Yavuz, *Türkey Alıca ve Fethi Merdivan, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu*, (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2014), 79.; Fırat Öztan, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, (Ankara: Turhan Kitabevi, 2008), 82-83.

[77] Mustafa Ateş, “Eser Sahibi Kavramı ve Birden Fazla Kişinin Eser Sahipliği,” *Çalışma İlişkilerinde Fikri Mülkiyet Hakları Uluslararası Sempozyumu* (Ankara, 2019), 58.

[78] Akın Beşiroğlu, *Düşünce Ürünleri Üzerindeki Haklar*, (Ankara: APB, 2002), 134.

[79] Suluk, Karasu ve Nal, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 76-77.

[80] Tüzel kişilerin FSEK’in öngördüğü anlamda bir eser meydana getirebilmelerinin mümkün olmadığı, dolayısıyla tüzel kişilerin, eser sahibi olamayacağı, ancak, belirli şartlar altında eser üzerindeki bazı mali hakları kullanma yetkisine sahip olabileceği yönündeki görüşler için ayrıca bkz. Hasan Kadir Yılmaztekin, “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Uyarınca Eser Sahipliği ve Hak Sahipliği ile Bunların Tecavüz Davaları Bağlamında Davacı Sıfatına Etkileri.” *Adalet Dergisi*, sayı 65 (Aralık 2020): 507.

sahip olamayacağı işaret edilmektedirken, yapay zeka teknoloji / sistemleri ve/veya bunları md.18/2, md.10/4 ve benzeri kapsamda istihdam eden veya aracı olarak kullanan şahısların eser sahibi olarak kabul edilmesinin, evleviyetle mümkün olmadığı düşünülmektedir.

Mevcut düzenlemeler kapsamında sorulara verilen cevaplar çok netmiş gibi gözükse de yapay zekanın geleceği de göz önüne alındığında, bu cevapların yakın bir gelecekte yeterli kalmayabileceğinin altının çizilmesi gerektiği düşünülmektedir. Aşağıda, yapay zekaya en çok yatırım yapan ülke konumunda bulunan Amerika Birleşik Devletleri'ndeki bir uyuşmazlığa atıf yapılacak ve ABD Mahkemesi tarafından tesis edilen emsal bir karar çerçevesinde konunun ne derece karmaşık olabileceği hususuna değinilmeye çalışılacaktır.

IX.YAPAY ZEKANIN ESER SAHİPLİĞİ VE GELECEĞİNE İLİŞKİN ABD MAHKEMESİ TARAFINDAN TESIS EDİLMİŞ EMSAL BİR MAHKEME KARARI

Makalenin *10 numaralı dipnotunda* belirtildiği üzere, Avrupa Birliği (AB) hukuku bağlamında yapay zeka konusunda yasal düzenlemeler ve standartlar oluşturma çabaları devam etmektedir. Ancak, bu alanda kabul görmüş ve yürürlükte olan kapsamlı bir mevzuat henüz mevcut değildir. Bu durum, yapay zeka teknolojilerinin hukuki çerçevesinin henüz tam olarak oturmadığını göstermektedir. Benzer durum, Amerika, İngiltere gibi ülkeler için de geçerlidir.

Yine, bu ülkelerde, yapay zeka konusuna ilişkin uyuşmazlıkların çeşitlilik gösterdiği gözlemlenmektedir. Örneğin, Amerika'da, Mahkeme veya yetkili kurum / kuruluşlar, yapay zeka yaratımlarının telif hakkı korumasından faydalanıp faydalanmayacağı meselesini tartışmakla kalmamakta; güncel olarak, telif hakkı sahiplerinin, yapay zeka firmalarına karşı açtıkları davalarla da ilgilenmektedir.^[81] Bu kararların tamamına değinmek, çalışmanın kapsamını aşacaktır.

[81] Bu davalar kapsamında telif hakkı sahipleri, yapay zeka öğrenme süreçlerinde, kendilerine ait eserlerin herhangi bir telif ücreti ödemeksizin ve izinsiz olarak kullanıldığını iddia etmektedir. Örneğin, Getty Images isimli firma, kendilerine ait 12 milyondan fazla fotoğraf, bunlarla ilgili altyazılar ve meta verilerin; dünyanın önde gelen açık kaynaklı üretken yapay zeka şirketi olan Stability AI isimli şirket bünyesindeki bazı uygulamalar oluşturulurken, izinsiz ve herhangi bir ücret ödmeden kullanıldığını ve bu durumun telif hakkını ihlal ettiğini iddiasıyla bir dava açmıştır. Konuya örnek teşkil eden bir haber için bkz. John Smith, "Copyright Law and

Ancak, yapay zeka teknoloji / sistemleri vasıtasıyla yaratılan fikir ürünlerine ilişkin gelecekte yeni sınırların ve güçlüklerin ortaya çıkacağı ve mevcut sistemin yetersiz kalabileceğini göstermesi adına, emsal nitelikteki bir ABD Mahkemesi kararına değinilmeye çalışılacaktır.

Amerika'da, 2018 senesinde, Imagination Engines adlı bir sinir ağı firmasının CEO'su olan Stephen Thaler isimli şahıs, Creativity Machine isimli yapay zeka sistemini, sanat eserinin tek yaratıcısı olarak listeleyerek, '*A Recent Entrance into Heaven (Cennete Yeni Bir Giriş)*' ismini verdiği bir çizimin, Amerikan Telif Hakkı Tescil Ofisi (US Register of Copyright) nezdinde, kendi adına tescil edilmesi talebinde bulunmuştur. Bahse konu çizim, üç hatlı bir demiryolunun yapraklı, kısmen pikseli bir tünel gibi görünen bir yere doğru ilerlemesini tasvir etmektedir.^[82] Bu talep, ilgili kurum tarafından reddedilmiş ve karar, başvuru yapan şahıs tarafından Mahkeme aşamasına taşınmıştır. Mahkeme gerekçeli kararında, davalı Kurumun, davacıya ait telif hakkı tescil başvurusunu reddederek hata yapmadığı, ***Amerika Birleşik Devletler Telif Hakkı Yasası'nın yalnızca insan yaratımı eserleri koruduğu***; telif hakkının zamana uyum sağlamak üzere tasarlandığı, ancak ***telif hakkının özünde insan yaratıcılığının olmazsa olmaz (sine qua non) olduğuna*** dair tutarlı bir anlayış yattığı; telif hakkının hiçbir zaman, davacının iddia ettiği gibi, yönlendirici bir insan eli olmadan çalışan yeni teknoloji biçimleri tarafından üretilen eserleri koruyacak kadar genişlemediği

Artificial Intelligence: Exploring the Impact of AI on Media." *The New York Times*, December 30, 2023, Erişim: 02 Mayıs 2024, www.nytimes.com/2023/12/30/business/media/copyright-law-ai-media.html.

Benzer şekilde, The New York Times isimli medya devi, OpenAI ve Microsoft aleyhine, kendileri tarafından yayınlanan milyonlarca makalenin, otomatik sohbet robotlarını eğitmek için kullanıldığı iddiasıyla hukuki bir mücadele başlatmıştır. Detaylı bilgi için ayrıca bkz. Michael M. Grynbaum and Ryan Mac, "The Times Sues OpenAI and Microsoft Over A.I. Use of Copyrighted Work.", *The New York Times*, December 27, 2023, <https://www.nytimes.com/2023/12/27/business/media/new-york-times-open-ai-microsoft-lawsuit.html>

[82] John Naughton, "Can AI-generated art be copyrighted? A US judge says not, but it's just a matter of time." *The Guardian*, August 26, 2023, Erişim: 02 Mayıs 2024, <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/aug/26/ai-generated-art-copyright-law-recent-entrance-paradise-creativity-machine>.

ve *insan eser sahipliğinin, telif haklarının temel şartı olduğu* hususlarına yer verdiği gözlemlenmektedir.^[83]

Karar bütünüyle incelendiğinde, yapay zeka yaratımlarına kapının tamamen kapatılmadığının altı çizilmelidir.^[84] Karar gerekçesinin ilerleyen bölümlerinde: ‘sanatçıların; yeni görsel ve diğer sanatsal eserlerin oluşturulmasında kullanılmak üzere, yapay zekayı alet çantalarına koydukça telif haklarında yeni sınırlara yaklaşıldığı’ belirtilerek; ‘eserin yaratılması aşamasında insan yaratıcılığının giderek azalması nedeniyle ciddi ve zorlu sorunların ortaya çıkmakta olduğu’nun altı çizilmektedir. Bu anlamda: ‘yapay zeka sistemi kullanıcısının, üretilen bir eserin sahibi olarak nitelendirmek için ne kadar insan girdisinin gerekli olduğu; ortaya çıkan görselin ne kadarı üzerinde korumanın mümkün olduğu; telif hakkının yapay zekayı içeren yaratıcı çalışmaları teşvik etmek için en iyi nasıl kullanılabileceği ve benzeri pek çok sorunla karşılaşılacağı’ ayrıca belirtilmiştir.

Bu noktada, bir önceki başlığın son paragrafında da izah edilmeye çalışıldığı üzere, şu an için, yapay zeka tarafından yaratılan fikir ürünleri üzerindeki telif hakkı korumasına ilişkin: ‘mevcut kurallar çerçevesinde ve sınırları kesin bir biçimde korumadan yararlanma imkanı yoktur’ gibi çıkarım yapılabilen ise de son derece yakın bir gelecekte, bu konunun yeniden değerlendirilmesinin gerekebileceği düşünülmektedir.

[83] United States District Court for the District of Columbia, Stephen Thaler, Plaintiff, v. Shira Perlmutter, Register of Copyrights and Director of the United States Copyright Office, et al., Defendants, Civil Action No. 22-1564 (BAH), Judge Beryl A. Howell. Sayfa 7–8.

[84] Gerekçeli kararının 13.sayfasının son paragrafı ve 14.sayfasının tetkikinde, mevcut uyumsuzluğun herhangi bir insan katkısı olmaksızın, tamamen yapay zeka tarafından oluşturulmuş fikri bir ürüne ilişkin olduğu, ‘work for hire’ olarak da adlandırılacak ve 5846 Sayılı FSEK md.18, md.10/4 gibi maddelerde düzenlenen çalışma koşullarına benzer bir iş ilişkisi halinin bulunması ve yaratım esnasında, olası insan katkısı/kontrolü bulunması durumlarına ilişkin kapının açık bırakıldığı gözlemlenmektedir.

X. SONUÇ

Yapay zeka, bu çalışmada örnekleyici olarak ve genel hatları ile değinilen öğrenme yöntemleri vasıtasıyla kendini sürekli yenileyen, inanılmaz bir gelişim ve değişim içerisinde olan, uygulandığı disipline son derece başarılı ve kısa bir zamanda adapte olabilmeye özelliğe sahip bir bilimdir. Yapay zekanın bu özelliği, yaklaşık 70 sene önce, ‘acaba makineler insan gibi düşünebilir mi?’ sorusu ile başlayan çalışmaların, önceleri sadece matematiksel işlemler yapabilen veya satranç / GO gibi oyunları oynayabilen akıllı bilgisayarlardan, şu an tıpta tanı/teşhis tedavileri yapabilen, hukuk alanına sözleşme hazırlayabilen ve hatta çeşitli uyuşmazlıkları dahi çözme noktasına gelen bir teknoloji haline gelmesini sağlamıştır.

Yapay zeka teknolojileri, günümüzde, o derece yol kat etmiştir ki, çalışmamız özelinde, artık insandan bağımsız bir şekilde, insana özgü fikir ürünlerini dahi yaratır durumdadır. Bu kapsamda, mevcut çalışmada, sadece genel bir çerçeve çizilebilmek adına ve son derece genel hatları ile öncelikle, yapay zeka biliminin ortaya çıkışı, tanımı, öğrenme yöntemleri, yapay zeka ve fikri mülkiyet konularının kesiştiği alanlara değinilmesinin ardından, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamındaki korumadan yararlanma şartları ve kapsamı belirlenmeye çalışılmış; sonrasında ise, halen yürürlükte olan mevcut düzenlemeler, mevzuat ve telif hakkına yön veren temel ilkeler çerçevesinde, çalışmanın temel meselesi olan yapay zeka tarafından meydana getirilen fikri emek ürünlerinin özgün sayılıp sayılmayacağı; bu fikir ürünlerini meydana getiren yapay zeka sistemleri veya bu sistemleri kullanan şahısların eser sahibi olarak addedilip addedilmeyeceği konuları ele alınmıştır. Bu kapsamda, mevcut kurallar çerçevesinde bu sorulara olumlu yanıt vermenin mümkün olmadığına değinildikten sonra, yapay zekaya en çok yatırım yapan ülkelerden bir tanesi olan Amerika Birleşik Devletleri Mahkemelerinden bir tanesinde görülmüş emsal bir karara değinilerek, bu konunun yakın zamanda değişim gösterebileceğine işaret edilmeye çalışılmıştır.

Yapay zekanın sanatçılar tarafından kullanımı yaygınlaştıkça ve makineler, yaratıcı eserler üretme konusunda daha iyi hale geldikçe, bir insan tarafından yapılan sanat eseri ile bir bilgisayar tarafından yapılan sanat eseri arasındaki

ayrımın daha da bulanıklaşacağı^[85] yönündeki iddianın her geçen gün daha da somutlaştığı bir dönemdeyiz. Daha da vahimi, yapay zeka teknolojisi, sadece güzel sanatlar alanında değil; telif hakkı korumasının söz konusu olduğu tüm alanlarda aktif bir şekilde kullanılmaktadır.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'ne (OECD) göre, yapay zekaya yapılan yatırımlar, 2012'de 3 milyar dolara eşit olan %4'lük paya karşılık gelmekteyken, 2020'de küresel risk sermayesi yatırımlarının %21'e^[86] yaklaştığı ve yine bu oranların, 2023 senesi itibariyle %20 oranında arttığı belirtilmektedir.^[87] Sadece bu basit tespit dahi yapay zeka teknolojisine yapılan yatırım ve rekabetin ne denli artmakta olduğunu gözler önüne sermektedir.

Üzerine bu denli yatırım yapılan; arka planda sürekli bir şekilde çalışan, sınırsız öğrenme kapasitesine sahip ve farkında olmasak bile, hayatımıza ciddi şekilde nüfuz eden bir teknolojinin yakın bir dönemde telif hakkı alanında uygulanmakta olan ve bu çalışmada henüz değişmediğini iddia ettiğimiz prensipleri etkilemeyeceğini iddia etmek ne derece mümkündür?

Bekleyelim ve görelim...

[85] Andres Guadamuz, "Artificial Intelligence and Copyright.", *WIPO Magazine*, October 2017, https://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2017/05/article_0003.html.

[86] Tahmini olarak 75 milyar dolara tekabül ettiği iddia edilmektedir.

[87] Eli Amdur, "Venture Capital In AI – Where And How Much." *Forbes*, November 16, 2023, <https://www.forbes.com/sites/eliamdur/2023/11/16/venture-capital-in-ai—where-and-how-much/?sh=23c5220320e0>

KAYNAKÇA

- Akgün Akil, Başak. “Telif Hukuku’nda İntihal Kavramı, Anonim Kullanımlar ve Tüm Bunların Karşısında Eser Sahiplerinin Fikri İmzası: ‘Üslup’.” *FMR Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi* 21, no. 1 (2019): 57-76.
- Aksu, Mustafa. “*Yapay Zeka ve Hukuk*.” İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2023.
- Aksu, Mustafa. “Bilgisayar Programlarının Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Çerçevesinde Korunması.” Ayşe Kübra Altıparmak (editör), *Fikri ve Sınai Haklar Sempozyumu*, Ankara: Yetkin, 2020.
- Alleyne, Allyssia. “A sign of things to come? AI-produced artwork sells for \$433K, smashing expectations.” *CNN*, October 25, 2018. <https://edition.cnn.com/style/article/obvious-ai-art-christies-auction-smart-creativity/index.html>
- Amdur, Eli. “Venture Capital In AI – Where And How Much.” *Forbes*, November 16, 2023. <https://www.forbes.com/sites/eliamdur/2023/11/16/venture-capital-in-ai—where-and-how-much/?sh=23c5220320e0>.
- Angerer, Drew. “New AI-video tool by maker of ChatGPT worries media creators.” *France24*, February 2024. <https://www.france24.com/en/live-news/20240216-new-ai-video-tool-by-maker-of-chatgpt-worries-media-creators>
- Anyoha, Rockwell. “Can Machines Think? *Special Edition on Artificial Intelligence (blog)*, *Science in the News*, August 28, 2017. <https://sitn.hms.harvard.edu/flash/2017/history-artificial-intelligence/>.
- Arslanlı, Halil. *Fikri Hukuk Dersleri II: Fikir ve Sanat Eserleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1954.
- Ateş, Mustafa. *Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2003.
- Ateş, Mustafa. “Eser Sahibi Kavramı ve Birden Fazla Kişinin Eser Sahipliği,” Çalışma İlişkilerinde Fikri Mülkiyet Hakları Uluslararası Sempozyumu (Ankara, 2019).
- Ayiter, Nuşin. *Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri (En Son Değişiklikler)*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1981.

- Bag, Mustafa, “Yapay zeka kontrollü bir ABD askeri drone’u, simülasyon testinde kendi operatörünü ‘öldürdü’.” *Euronews*, 02 Haziran 2023. <https://tr.euronews.com/2023/06/02/yapay-zeka-kontrollu-bir-abd-askeri-droneu-simulasyon-testinde-kendi-operatorunu-oldurdu>.
- Balta Kaynak, Büşra. “Yapay Zeka Ürünlerinin Hukuki Niteliği Ve Fikri Eser Kavramı.” *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 24, no. 3 (Temmuz 2020): 205-230. <https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.775498>.
- Beşiroğlu, Akın. *Düşünce Ürünleri Üzerindeki Haklar*. Ankara: APB, 2002.
- Bozgeyik, Hayri. “Fikir ve sanat eserlerinde hususiyet”. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 25, no.3 (2009): 170-222.
- Bozkurt Yüksel Armağan Ebru, Başak Bak, Sera Reyhani Yüksel ve Kemale Aslanova. *Futurist Hukuk: Yapay Zeka*. İstanbul: Aristo Yayınevi, 2018.
- Casado, Carlos. “AI and Intellectual Property (Pt. 1): Safeguarding Creations in the Digital Age”. *European Innovation Council and SMEs Executive Agency*. October 10, 2023. https://intellectual-property-helpdesk.ec.europa.eu/news-events/news/ai-and-intellectual-property-pt-1-safeguarding-creations-digital-age-2023-10-10_en.
- Council of Europe. “What is AI?”. February 22, 2024. <https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/what-is-ai>.
- Çelik, Ö., and S.S. Altunaydın. «A Research on Machine Learning Methods and Its Applications.» *Journal of Educational Technology & Online Learning* 1, no. 3 (2018): 25-40.
- Dennis, M. Aaron. “Marvin Minsky.” In *Encyclopedia Britannica*. January 20, 2024. <https://www.britannica.com/biography/Marvin-Lee-Minsky>.
- D.L. Poole, A.K. Mackworth, ve R. Goebel, *Computational Intelligence: A Logical Approach*. Oxford University Press, 1998. <https://books.google.com.tr/books?id=3p6KZSHjD4YC>.
- “Elon Musk: Yapay zeka insanlığın yok olmasına yol açabilir.” *BBC News*, 01 Kasım 2023. <https://www.bbc.com/turkce/articles/c72d2lxlnpjo>.

- Erdoğan, Gökhan. “Yapay Zekâ Ve Hukukuna Genel Bir Bakış”. *Adalet Dergisi*, sy. 66 (Mayıs 2021): 117-92.
- Erel, Şafak N. *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, Ankara: Yetkin Kitabevi, 2009.
- European Parliament, *The EU AI Act: first regulation on artificial intelligence*, December 19, 2023, <https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20230601STO93804/eu-ai-act-first-regulation-on-artificial-intelligence>.
- European Parliament, *Artificial Intelligence Act: MEPs adopt landmark law*, March 13, 2024, [https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240308IPR19015/artificial-intelligence-act-meps-adopt-landmark-law?xtor=AD-78-\[Social_share_buttons\]-\[linkedin\]-\[en\]-\[news\]-\[pressroom\]-\[artificial-intelligence-act](https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240308IPR19015/artificial-intelligence-act-meps-adopt-landmark-law?xtor=AD-78-[Social_share_buttons]-[linkedin]-[en]-[news]-[pressroom]-[artificial-intelligence-act).
- Future of Life Institute (FLI), *EU Artificial Intelligence Act Developments*, March 01, 2024, <https://artificialintelligenceact.eu/developments/>
- Galtung, Johan, and Mari Holmboe Ruge. “The Structure of Foreign News.” *Journal of Peace Research* 2, no. 1 (1965): 64–91. <http://www.jstor.org/stable/423011>.
- Gambrell, Jon. “OpenAI CEO warns that ‘societal misalignments’ could make artificial intelligence dangerous.” *Associated Press (APNews)*, February 13, 2024, <https://apnews.com/article/uae-openai-sam-altman-artificial-intelligence-9593a03830c0ef83fdef76c68bb87118>.
- Gökyayla, Emre. *Telif Hakkı ve Telif Hakkının Devri Sözleşmesi*. Ankara: Yetkin Yayınları, Mayıs 2001.
- Gözübüyük, Barış. “Yapay Zekanın Meydana Getirdiği Fikri Ürünlere İlişkin 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki Sorunlar Ve Çözüm Önerileri”. *Kırıkkale Hukuk Mecmuası* 1, sy. 1 (Nisan 2021): 54-81.
- Grynbaum, Michael M. and Ryan Mac. “The Times Sues OpenAI and Microsoft Over A.I. Use of Copyrighted Work”. *The New York Times*, December 27, 2023. <https://www.nytimes.com/2023/12/27/business/media/new-york-times-open-ai-microsoft-lawsuit.html>

- Guadamuz, Andres. "Artificial Intelligence and Copyright." *WIPO Magazine*. October 2017. https://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2017/05/article_0003.html.
- Güçlütürk, Osman, and Rifat Cankat. *Gelişen Teknolojiler ve Hukuk II: Yapay Zeka ile Oluşturulan Ürünlerin Eser Niteliği ve Eser Sahipliği Meselesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2021.
- Hirsch, Ernst. *Fikrî ve Sınai Haklar*. Ankara: Ar Basımevi, 1948.
- Kafka, Franz. *Aforizmalar*. Çev. A. Engin. İstanbul: Can Yayınları, 2014.
- Kara Kılıçarslan, Seda. "Yapay Zekanın Hukuki Statüsü ve Hukuki Kişiliği Üzerine Tartışmalar". *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, sy. 2 (Temmuz 2019): 363-89. <https://doi.org/10.33432/ybuhukuk.599224>.
- Karaca, Uğur. 'Yapay Zekanın Haksız Fiillerinden Doğan Hukuki Sorumluluk.' İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- Karaca, Uğur ve Karataş, Esra, Yapay Zeka Tarafından Meydana Getirilen Fikri Ürünlerin 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa Göre Korunması, *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21.1, (2022): 17-50.
- Kaynak Balta, Büşra. "Yapay Zeka Ürünlerinin Hukuki Niteliği Ve Fikri Eser Kavramı". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 24, sy. 3 (Temmuz 2020): 205-30. <https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.775498>.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. "Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar." Ankara: Turhan Kitabevi, 2018.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. "Eser Sayılmayan Fikri Ürünler ve Eserin Adı Ve Alametleri Üzerindeki Haklar". *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi* 8, sy. Özel (Haziran 2013): 1585-1636. <https://doi.org/10.19168/jyu.68075>.
- Madakam Somayya, Uchiya Takahiro, Mark Shlomo, and Lurie Yotam. "Artificial Intelligence, Machine Learning and Deep Learning (Literature: Review and Metrics)." *Asia-Pacific Journal of Management Research and Innovation* 18, no. 1-2 (2022): 7-23. <https://doi.org/10.1177/2319510X221136682>.

- McCarthy, John. “*What is Artificial Intelligence?*” Computer Science Department, Stanford University, November 12, 2007. Accessed [February 23, 2024]. <https://www-formal.stanford.edu/jmc/whatisai.pdf>.
- Monett, Dagmar, C. W. Lewis, and Kristinn R. Thórisson. “Introduction to the JAGI Special Issue ‘On Defining Artificial Intelligence’– Commentaries and Author’s Response.” *Journal of Artificial General Intelligence* 11, no. 2 (2020): 1-100. DOI: 10.2478/jagi-2020-0003
- Naughton, John. “Can AI-generated art be copyrighted? A US judge says not, but it’s just a matter of time.” *The Guardian*, August 26, 2023. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/aug/26/ai-generated-art-copyright-law-recent-entrance-paradise-creativity-machine>.
- Nichols, James A, Herbert Chan HW, and Baker, MAB. “Machine learning: applications of artificial intelligence to imaging and diagnosis.” *Biophysical reviews* vol. 11,1 (2019): 111-118. doi:10.1007/s12551-018-0449-9
- Nilsson, Nils J. *The Quest for Artificial Intelligence: A History of Ideas and Achievements*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2009.
- Özkan, Aras. ‘Yapay Zekâ Tarafından Üretilen Fikir ve Sanat Ürünlerinin Korunması.’ *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, no.164 (2023): 207-238.
- Öztan, Fırat. *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*. Ankara, Turhan Kitabevi, 2008.
- Poole, D.L., Mackworth, A.K., and Goebel, R. *Computational Intelligence: A Logical Approach*. Oxford University Press, 1998.
- Popli, Nik. “He Used AI to Publish a Children’s Book in a Weekend. Artists Are Not Happy About It.” *TIME*, December 14, 2022. <https://time.com/6240569/ai-childrens-book-alice-and-sparkle-artists-unhappy/>.

- Roose, Kevin. "An A.I.-Generated Picture Won an Art Prize. Artists Aren't Happy." *The New York Times*, September 02, 2022. <https://www.nytimes.com/2022/09/02/technology/ai-artificial-intelligence-artists.html>.
- Russell, Stuart and Norvig, Peter. *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. New Jersey: Pearson Education Inc., 2003.
- Sarker, I.H. "AI-Based Modeling: Techniques, Applications and Research Issues Towards Automation, Intelligent and Smart Systems." *SN COMPUT. SCI.* 3, (2022): 157-176. <https://doi.org/10.1007/s42979-022-01043-x>
- Smith, John. "Copyright Law and Artificial Intelligence: Exploring the Impact of AI on Media." *The New York Times*, December 30, 2023. www.nytimes.com/2023/12/30/business/media/copyright-law-ai-media.html
- Soori, Mohsen, Behrooz Arezoo, and Roza Dastres. "Artificial intelligence, machine learning and deep learning in advanced robotics, a review." *Cognitive Robotics* 3 (2023): 54-70. ISSN 2667-2413. <https://doi.org/10.1016/j.cogr.2023.04.001>.
- "Sora: Metni videoya dönüştüren yapay zeka teknolojisi." *BBC News*, 16 Şubat 2024, <https://www.bbc.com/turkce/articles/cn3n9gg8dr3o>.
- Suluk, Cahit ve Ali Orhan. *Uygulamalı Fikri Mülkiyet Hukuku II: Genel Esaslar Fikir ve Sanat Eserleri*, İstanbul: Arıkan Basım Yayın, 2005.
- Suluk, Cahit, Rauf Karasu ve Temel Nal. *Fikri Mülkiyet Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Sutton, R. S., and Barto, A. G. *Reinforcement learning: An introduction (2nd ed.)*. London: The MIT Press, 2014, 2015. <https://web.stanford.edu/class/psych209/Readings/SuttonBartoIPRLBook2ndEd.pdf>.
- Tekinalp, Ünal. *Fikri Mülkiyet Hukuku*. İstanbul: Arıkan Basım, 2005.

- “Teknoloji devlerinden seçimlerde aldatıcı yapay zeka içerikleriyle mücadele sözü.” *BloombergHT*, Şubat 2024. <https://www.bloomberght.com/teknoloji-devlerinden-secimlerde-aldatici-yapay-zeka-icerikleriyle-mucadele-sozu-2347807>.
- Temiz, Dilge. “Yapay zekânın bir simülasyon esnasında operatörünü öldürdüğü iddiası.” *Teyit*, 02 Haziran 2023, <https://teyit.org/analiz/yapay-zekanin-bir-simulasyon-esnasinda-operatorunu-oldurdugu-iddiasi>.
- Turing, A. M. “Computing Machinery and Intelligence.” *Mind* LIX, no. 236 (01 Ekim 1950): 433-60. <https://doi.org/10.1093/mind/LIX.236.433>.
- Turing. Reinforcement Learning: What It Is, Algorithms, Types and Examples, Turing Knowledge Base. Date of Access: February 28, 2024. <https://www.turing.com/kb/reinforcement-learning-algorithms-types-examples#applications-of-reinforcement-learning>.
- University of York. “What is reinforcement learning?” 2024. <https://online.york.ac.uk/what-is-reinforcement-learning/>.
- Valinsky, Jordan. “Bill Gates explains how AI will change our lives in 5 years.” *CNN*, (New York) January 16, 2024, <https://edition.cnn.com/2024/01/16/tech/bill-gates-ai-gps-interview/index.html>.
- Vautier, Ben. “*art is only a question of signature and date*,” 1972. Lithography and serigraph on paper. Collection of The Pontus Hultén Collection. Accessed: February 28, 2024, <https://sis.modernamuseet.se/objects/63667/art-is-only-a-question-of-signature-and-date-galerie-gunthe>.
- Yantaç C., Falcıoğlu, M. Ö., “Yapay Zeka, İnsan ve Hukuk.” *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6.11, (2020): 31-56.
- Yavuz Levent, Türkay Alica ve Fethi Merdivan. *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2014.
- Yılmaztekin, Hasan Kadir. “Türk Fikrî Haklar Hukuku Yapay Zekâ Tarafından Meydana Getirilen Eserleri Korumak İçin Hazır Mı?”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, no. 2, (2020): 1513-1586.

Yılmaztekin, Hasan Kadir. “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Uyarınca Eser Sahipliği ve Hak Sahipliği ile Bunların Tecavüz Davaları Bağlamında Davacı Sıfatına Etkileri.” *Adalet Dergisi*, sayı 65 (Aralık 2020).

Yılmaztekin, Hasan Kadir. “*Yapay Zekânın Eser Sahipliği*”. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.

Zorluel, Mustafa. ‘Yapay Zekâ ve Telif Hakkı.’ *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, no.142 (2019): 305-356.

B. MAHKEME KARARLARI

United States District Court for the District of Columbia, Stephen Thaler, Plaintiff, v. Shira Perlmutter, Register of Copyrights and Director of the United States Copyright Office, et al., Defendants, Civil Action No. 22-1564 (BAH), Judge Beryl A. Howell.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 14.10.2020 tarih, E.2019/1017; K.2020/4126 sayılı kararı.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 19.11.2020 tarih, E.2019/1137; K.2020/5228 sayılı kararı.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 22.11.2022 tarih, E.2021/7926; K.2022/8166 sayılı kararı.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 24.05.2022 tarih, E.2020/8509; K.2022/3996 sayılı karar.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 24.10.2022 tarih, E. 2021/3351; K. 2022/7326 sayılı kararı.

Yargıtay 11.Hukuk Dairesi’nin 21.12.2022 tarih, E.2021/5708; K.2022/9316 sayılı kararı.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 14.10.2021 tarih, E.2017/11-2758; K.2021/1228 sayılı kararı.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 20.09.2023 tarih, E.2022/11-624; K 2023/849 Sayılı kararı.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 21.06.2023 tarih; E.2021/930; K.2023/639 sayılı kararı.

Yapay Zeka Tarafından Yaratılan Fikir Ürünleri,
5846 Sayılı FSEK Kapsamında Korunabilir mi?

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 21.10.2020 tarih, E.2017/11-137; K.2020/806 sayılı kararı.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 22.02.2022 tarih, E.2019/11-24; K.2022/188 sayılı kararı.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 24.06.2020 tarih, E.2017/11-134; K.2020/474 Sayılı kararı.